

Slovenska zveza na Švedskem

S
l
o
v
e
n
s
k
a

B
L
A
D
E
T

S
l
o
v
e
n
s
k
o
G
l
a
s
i
l
o

Slovensko

GLASILO

Slovenska BLADET

Pozimi 2012/ Vintern

2012ISSN 2000-2173

Št./Nr 41 Letnik/Årgång 11

Slovenska riksförbundet i Sverige

Slovensko GLASILO / Slovenska BLADET

December 2012 Št. / Nr 41 Letnik / Årgång 11

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza na Švedskem / Slovenska riksförbundet i Sverige, PG:72 18 77-9

Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu; Članarina SZ

Slovensko GLASILO izhaja 4x letno v 560 izvodih

Naslovne fotografije / Uppslagsfoton: Občinstvo v dvorani, Olofström; Za Dan mrtvih smo obiskali grobove, M.N in M.S.; Skupina udeležencev piknika pri Romanu Vertovcu, Sollentuna. Fotografije na zadnji strani / Sista sida: Slovenska skupnost v Helsingborgu po sv.maši na kavi; SPICE DUO - Dora Tuomainen in Peter Cemjack nastopata v Maddes, L-a; Preds. Slov. zveze v pogovoru s svetovalko slov. Veleposlaništva v Kopenhagnu; Po krstu male Nove v Landskroni. Foto: Kisovec, Stopar, Bencek, Budja, Budja-Solve in drugi. Izbor / Urval: A. Budja

Za vsebino objavljenih člankov so odgovorni avtorji.

VSEBINA

INNEHÅLL

Uvodna beseda	3	Inledningsord
Slovenska zveza	4	Slovenska riksförbundet
Društva	10	Föreningar
	<i>France prešeren, Göteborg</i>	<i>10</i>
	<i>Slovenski DOM, Göteborg</i>	<i>14</i>
	<i>Slov. društvo Stockholm</i>	<i>20</i>
	<i>Orfeum, Landskrona</i>	<i>23</i>
	<i>Planika, Malmö</i>	<i>28</i>
	<i>Slovenija, Olofström</i>	<i>31</i>
	<i>Simon Gregorčič, Köping</i>	<i>37</i>
	<i>Vänskapsför. Stockholm</i>	<i>39</i>
Reportaže/Zanimivosti	41	Reportage/Aktuellt
Kultura	47	Kultur
Vaša pisma	54	Era brev
Naša Cerkev	61	Vår Kyrka
Slovensk historia	64	Slovenska zgodovina
Naslovi	67	Adresser

Glavni in odgovorni urednik/izdajatelj — Huvudredaktör/ansvarig utgivare:

Avguština Budja (Gusti)

Člana redakcije - Redaktionsmedlemmar

Jožef Ficko / Ciril M. Stopar

Tehnični urednik/Teknisk redaktör: Zvonimir Bencek

Naslov uredništva/Redaktionsadressen: Augustina Budja

Hantverkargatan 50

261 52 LANDSKRONA,

Tel. 0418– 269 26

E-post: budja@bredband.net

Svoje prispevke pošljite na zgornji naslov do 15. februar 2013

Skicka era bidrag till Slovenska BLADET senast den 15 februari 2013, adressen ovan

Božič je zraven velike noči med ljudmi prav gotovo najbolj priljubljen praznik. Božič je spomin na Jezusovo rojstvo. Zgodovina pravi, da prvi kristjani niso obhajali praznika Jezusovega rojstva. Najprej so božič praznovali na Zahodu in šele proti koncu 4. stoletja tudi na Vzhodu. Spominjali so se prihoda modrih, Jezusovega krsta in njegovega čudeža v Kani Galilejski. Božič se v različnih jezikih različno imenuje. Pri nas in pri drugih južnih Slovanih pomeni »malega boga«, torej malega Jezusa, Ježuška. Kristjani praznujemo božič po izteku Adventnega časa. Advent (latinsko adventus) pomeni »prihod«. Štiri nedelje pomenijo štiri obdobja prazgodovine. Božič je povsod po svetu družinski praznik. Po prepričanju naših prednikov je tako velik praznik, da ga ne smemo motiti niti z obiski. Obiskom je namenjen drugi dan, to je na Štefanovo, 26. december. Božič pa ima tudi zunanja znamenja, kot je božično drevo, s katerim so tesno povezane tudi jaslice. Njihova zgodovina je prav tako zelo pestra. Na Slovenskem so prve cerkvene jaslice postavili jezuiti v Ljubljani, leta 1644.

Z obdarovanjem, ki je skupno vsem narodom in izvira iz rimskih časov, so povezane tudi božične pesmi. Najbolj znana in priljubljena je prav gotovo Sveta noč, ki je nastala za božič leta 1818, in sicer v Oberndorfu pri Salzburgu. Najbolj znane božične pesmi so Glej zvezdice božje, Poslušajte vsi ljudje. Božične pesmi so pisali tudi naši pesniki – Župančič, Gregorčič, Kosovel, sveti večer omenja celo Prešeren v Krstu pri Savici. Komponirale in izvajale pa so jih tudi sestre Budja z družinskim pevskim zborom Orfeum (Tedeum). Poleg božičnih voščilnic in okrasja pa je božično znamenje tudi božična peka kruha. Z božičem je povezana še cela vrsta drugih običajev in simbolov, kot so kres, zelenje,

kurjenje panjev, koledovanje in še kaj. Smehljajo se nam dobrosrčni možje – Miklavž, Božiček, pa tudi Dedek Mraz. Vsa ta svetloba in toplota pa naj se odraža predvsem v naši notranjosti, kar pa je močno odvisno od nas samih. Zato si vsi skupaj zaželim, naj se v božičnem času svet prerodi, naj v tem krhkem svetu zadiši po ljubezni, miru, zdravju in sreči.

SREČEN BOŽIČ in ZDRAVO NOVO LETO 2013

vsem svojim bralcem in dopisnikom želi uredništvo!

Izbor: Augustina, Gusti Budja

Slovenska zveza na Švedskem

slovenska.riksforbundet@telia.com

Predsednik ima besedo...

Vstopili smo v dvanajsti mesec tega starega leta, to je december. V starih časih so ga imenovali Gruden. V začetku meseca smo v društvih praznovali sv. Miklavža, zdaj pa so pred nami že Božični prazniki, ko se v družinah veselijo in skupno praznujejo ta katoliški praznik.

To jesen se je v društvih dogajalo

marsikaj koristnega, saj smo praznovali vinsko trgatév in nato martinovanje. V Olofströmu sta bila kar 2 koncerta moškega pevskega zbora iz Slovenije, posebno pa se veselimo ker je nastopal tudi pevski izbor Planika iz Malmöja, kateremu se iz leta v leto viša kvalitetna raven. Za pevske zборе je zelo pomembno da veliko nastopajo, ker s tem pridobijo nove izkušnje. Konec novembra se tudi zaključujejo krožki v društvih, tako da v decembru lahko občudujemo naše delo in pripravljamo nove načrte za delo v naslednjem- novem letu.

So pa tudi drugi dogodki, ki so med nas prinesli nekaj diskusije. To so predsedniške volitve v Sloveniji, kjer sta ostala še dva kandidata in ukinitev veleposlaništva RS v Stockholmu.

17. novembra je bil v Malmöju sestanek upravnega odbora Slovenske zveze. Med nami je bila tudi predstavnica veleposlaništva RS v Kopenhagnu, prva svetovalka Darja Slokar. Z veseljem smo jo sprejeli med nas, saj je minilo že veliko let odkar je na jesenskem sestanku prisostvoval predstavnik slovenskih oblasti. Pogovarjali smo se o ekonomiji Zveze, saj smo morali zmanjšati naše stroške, ker smo letos dobili okoli petdeset tisoč kron manj kot lansko leto. No kriza je tudi zelo prizadela Slovenijo in vsak dan po slovenskem radiu sporočajo o zmanjševanju plač, stečaju velikih podjetij itd. No pa to še ni vse, Slovenijo so prizadele tudi velike katastrofalne poplave, tudi o temu smo razpravljali na sestanku.

Ponosno pa smo ugotovili, da smo v tem letu povečali članstvo za skoraj 30 članov, kar pomeni, da smo ustavili rakovo pot- upadanja članstva v slovenskih društvih. Tako bomo lažje in z veselim srcem vstopili v novo leto 2013, obenem smo sklenili da bo naslednji občni zbor Zveze 13. aprila v Malmöju. Vam, spoštovani člani, pa želimo veliko lepega doživetja in veliko zdravja, kar vsi res potrebujemo v veliki meri.

Vesele in blagoslovljene božične praznike

Srečno ter zdravo novo leto 2013

vam želi vaš *Ciril Marjan Stopar*

17/11/2012 17:24

Program dela Slovenske zveze

- ✚ Prireditve po slovenskih društvih v decembru.
- ✚ Januar-marec: občni zbori v društvih, praznovanje kulturnega dneva in dneva žena.
- ✚ 13. aprila: občni zbor Slovenske zveze v Malmö.

<http://www.slovenci.si>   <http://www.uszs.gov.si>

POMOČ- POPLAVE V SLOVENIJI

Na pobudo Janeza Zbašnika iz Olofströma je UO Slovenske zveze sklenil, da bomo začeli z akcijo zbiranja denarja žrtvam katastrofalnih poplav v Sloveniji. Spodaj smo podali podatke, ki so nam jih poslali iz Veleposlaništva RS v Kopenhagnu in lahko vsak, ki se razume na računalnik vplača svoj prispevek na bančni račun humanitarnih organizacij: Rdečega križa Slovenije ali pa na Karitas.

Prav tako oziroma bo še boljše in lažje za vas, če vaše solidarne prispevke pošljete na plusgirot Slovenske zveze:

72 18 77 - 9, s pripisom: za poplave v Sloveniji.

Po končani akciji in zbiranju bomo še nekaj dodali iz zvezne blagajne in to poslali na Rdeči križ Slovenije oziroma na tisti naslov, ki bo takrat aktualen.

Podatki o humanitarnih organizacijah, ki smo jih dobili iz veleposlaništva RS v Kopenhagnu:

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE, Mirje 19, 1000 Ljubljana
IBAN: SI56031001111122296
SWIFT (BIC koda): SKBASI2X
Banka: SKB banka d.d., Ljubljana

Sklic oziroma referenca: SI 00 937051

Namen: **Poplave 2012**

Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana

IBAN: SI56021400015556761

SWIFT (BIC koda): LJBAS12X

Banka: **Nova Ljubljanska banka d.d.**, Ljubljana

Sklic oziroma referenca: SI 00 6220

Namen: **Poplave 2012**

Sredstva bo zbirala tudi RTV Slovenija z akcijo »Stopimo skupaj – poplave 2012«; več informacij na spletni strani: <http://www.rtv-slo.si/okolje/voda-je-zivljenje-a-ga-lahko-tudi-ogroza-stopimo-skupaj-v-cetrtek-na-rtv-slovenija/296111>.

Torej stopimo v akcijo in solidarno pomagajmo

Ciril M.
Stopar

Foto: S. Stopar, A. Budja

6. Seja Sveta Vlade Republike Slovenije za Slovence po svetu

21. november 2012

Na povabilo predsednika Vlade RS in predsednika Sveta Vlade RS za Slovence po svetu Janeza Janše se je v torek, 20. novembra 2012, v Ljubljani sestal Svet Vlade RS za Slovence po svetu, tokrat prvič v novi sestavi. Kot podpredsednica sveta je na seji sodelovala ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak, ki je po seji člane tudi sprejela.

Člani sveta so predstavniki slovenskih skupnosti iz zdomstva ter izseljenstva, ki delujejo na področju skrbi za ohranjanje slovenstva povsod po svetu, pa tudi ministri slovenske vlade oziroma državni sekretarji, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko Slovencev po svetu.

Osrednji del razprave je bila namenjen izmenjavi informacij o dejavnostih organizacij Slovencev po svetu. Člani sveta so se zahvalili slovenski vladi za aktivno in vztrajno podporo njihovim prizadevanjem za ohranjanje slovenske kulture in jezika med Slovenci, živečimi v tujini. Posebej so izpostavili pomen ohranitve Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu na čelu z ministrico brez resorja, ki priča o skrbi, ki jo slovenska vlada namenja razvoju stikov s slovenskimi skupnostmi po svetu.

Sogovorniki so sodelovanje predstavnikov izseljenskih skupnosti s predstavniki Vlade RS ocenili kot plodno. Podpora skupnostim pri ohranjanju slovenskega jezika, vključevanju mlajših generacij v aktivno društveno življenje in vsestranskemu sodelovanju med domovino in državami izseljencev je velika. Predstavniki so seznanili, da je zanimanje za učenje slovenskega jezika v izseljenstvu med Slovenci in drugimi veliko. Na tem področju so zelo veseli tako pomoči Urada kot tudi programov, ki jih ponuja Center za slovenščino kot tuj jezik. Predstavniki Slovencev po svetu so spregovorili tudi o težavah in izzivih, s katerimi se pri svojem delovanju in življenju v tujini srečujejo.

Predsednik Vlade je izpostavil, da si Vlada RS preko Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter preko aktivnosti različnih ministrstev in vladnih služb prizadeva za oblikovanje trdne vezi med matično državo in Slovenci po svetu. Delo je usmerjeno v razvijanje skupnega slovenskega prostora, ohranjanje slovenske identitete, jezika, kulture in kulturne dediščine, v ohranjanje in krepitev slovenskih skupnosti in organizacij po svetu in spodbujanje sodelovanja na področjih kot sta znanost in gospodarstvo. Poudaril je, da tu vse

možnosti še niso izkoriščene. Nove okoliščine, povezane s čedalje lažjim premagovanjem ovir, ki so jih nekoč predstavljale geografske, tehnološke, administrativne in druge omejitve, danes ponujajo možnosti za razvoj novih oblik konkretnega sodelovanja.

Člani Sveta so se ob koncu dogovorili, da bo na osnovi dosedanjih razprav in ob upoštevanju konkretnih predlogov, ki bodo v prihodnjih tednih še prispeli na Urad, pripravljen okvirni načrt dela za prihodnje sodelovanje Slovenije s Slovenci po svetu.

Na sprejemu po seji sveta je ministrica pozdravila člane ter se jim zahvalila za udeležbo. *»Seja je bila produktivna in izjemno pomembna, saj ste nam vsi člani predstavili položaj slovenskih skupnosti v državah, iz katerih prihajate. Seja je pomembna tako za vas, da spoznate eden drugega ter se seznanite z življenjem rojakov po svetu, kakor tudi za nas v Sloveniji, da iz prve roke dobimo informacije o delovanju slovenskih organizacij po svetu ter morebitnih težavah slovenske skupnosti,«* je dejala Ljudmila Novak. Člani so se ministrici zahvalili za sprejem ter za vse delo, ki ga v dobro Slovencev po svetu opravlja Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

PONUDBA ZA NARODNE NOŠE

Spoštovani,

Vsi, ki se tako ali drugače ukvarjamo z izdelovanjem narodnih noš, smo na našo kulturno dediščino še kako ponosni. Ker imamo kar nekaj strank iz tujine, smo se odločili, da Slovincem na Švedskem pripravimo posebno ponudbo.

Blago za telovnike & izdelava telovnikov

Telovniki - izdelano po naročilu

Na zalogi imamo rute za narodne noše.

Popust na večje količine

Več na spletni strani www.trigo.si

Za ponudbo pišite na info@trigo.si

Za vsa dodatna vprašanja pa smo seveda vedno na voljo.

Lep, sončen dan vam želi Igor Trček

*Srečanje prve, druge in tretje generacije Slovencev na Švedskem – 2012
Srečanje učencev in učenk slovenskega dopolnilnega pouka v Göteborgu*

...nekateri so ostali zunaj, drugi so se posedli znotraj prostorov, začelo se je...

Da bi malo popestrili podopustniški čas, ko se počasi prilagajamo vsakodnevnu življenju in smo z mislimi še vedno na dopustu smo se odločili v Slovenskem kulturnem društvu France Prešeren iz Göteborga, da za spremembo organiziramo srečanje vseh generacij in srečanje učencev slovenske šole v Göteborgu.

Harmonika je bila ogreta

Kuhar na položaju

Preko telefonskega kataloga smo poiskali mobilne številke nekdanjih učencev s sporočilom, da nam naj pošljejo svoje elektronske naslove, da lahko

dobijo vabila, kajti zanimivo bi bilo se srečati sošolci in sošolke med seboj po

toliko dolgih letih – vzbujati stare spomine in srečati učiteljico Ivanko, ki si jih tudi željno želi srečati. Vse ostale člane in redne goste pa poprosil naj povabijo svoje že odrasle otroke in vnuke. Saj društvo bi počastilo vse goste z hrano z žara, kavo in

pecivom.

Res da, večina, ki je dobila sporočila se ni odzvala sporočilom in starši zagovarjajo svoje že odrasle otroke z družinami, » da nimajo časa » in »da so zelo zavzeti« je bilo srečanje kaj dobro obiskano. Po dolgem času sem srečal učence ki so končali osnovno šolo in sedaj odrasle ljudi, s svojimi cilji, delom

in našim vsakdanjim delom. Nekateri redno obiskujejo Slovenijo in svoje babice in dedke, nekateri so spremenili poti dopustov, toda vsem je dobro teknil okus po pečenju ob zvokih harmonike, ki jo mogoče že malokdaj slišijo.

Veliko smo se imeli za pogovoriti, kajti hoteli smo čim več slišati kam jih je odpeljala pot, kajti sedaj sem tudi jaz že sam bolj star in s tem tudi bolj radoveden. Učiteljici Ivanki se ji je samo smejalo, ko se je pogovarjala s svojimi učenci-učenkam: nekoč drobni in nagajivi – sedaj odrasli in razumni ljudje, nekateri že s svojim družinami in otroki.

Kako so zrasli...

Prišlo jih je kar veliko...

Srečanje je bilo prijetno za vse in mogoče bomo v bodoče spet poskusili ponovno ponoviti v upanju na

malo večji odziv.

Najlepše plačilo za delo upravnega odbora je številčen obisk gostov, nasmejani obrazi in slovenska pesem, ki se zapoje iz vaših ust.

Loterija – tudi s to dejavnostjo najdemo popestritev in zabavo v

našem društvu.

- *Pa saj skoraj ne more biti res, spet sem zadel/zadela dobitok!*

**Za društvo
France Prešeren
Lado Lomšek**

Letos je bilo veliko izbire za vsakogar. Vročina in brez dežja v Sloveniji ali pa tukaj z dežjem, vetrom na splošno pravo švedsko poletje. No, jaz sem hranila dopust za jesen. Črnice, ki sem jih nabrala so bile bolj kisle, ampak debele, saj je bilo veliko soka v njih. Zalivati nismo rabili ampak vse je izgledalo nekam žalostno. Nekaj lepih dni je bilo in zadovoljili smo se s tem, saj sami ne gospodarimo nad vremenom. V jeseni v septembru pa na dopust, že v Nemčiji celo pot sonce in toplo, prav tako Avstrija in cele tri tedne in pol sonce in temperatura med 18-24 C. Nabrali smo c-vitamina, saj smo kar bili zunaj.

Malo smo se potepali. Obiskali smo Meri Hvalič in Jožico Dolinar v Ljubljani, to sta pevki, ki sta bili tukaj v Göteborgu s pevskim zborom in ohranili smo stike vsa ta leta, tako da jih obiščemo. Jožica je pa bila tukaj pred leti s sinom in snaho. Tudi Jožico Javornik, ki igra orgle v Vadsteni, sva obiskala in s tamkajšnjim župnikom smo pokramljali ob dobrem kosilu. Nato je bil ogled cerkve, ki je pred leti bila obnovljena in je tako lepa. V Lenartu sva obiskal in vrnila obisk Anici in Ernestu, ki že veliko let tam živita.

Pa pri nas izgleda, da se turistična sezona konča septembra, pa čeprav je bilo še veliko turistov, ki bi radi izkoristili različne ponudbe, pa vse zaprto. V soboto smo se odpravili na izvir Soče, pot je tudi šla do Kekčeve domačije, prilegla bi se kava, ja, to so bile le želje, vse zaprto. Kar dva avtobusa sta se obrnila in odšel nazaj. Tako smo si kar sami odprli ograjo in si ogledali in fotografirali. Pot nas je vodila naprej na Vršič 1611 metrov, seveda z avtomobilom, 46 ovinkov in na vrhu ovčke, ki se sprehajajo med izletniki, prekrasen razgled, sonce in hladen veter.

Vse izletniške kočice zaprte, le nekaj spominkov smo kupili in se odpravili nazaj v dolino. Peljali smo se čez Krajnsko Goro, razkošne hiše in vikendice. Pred Martinovo gostilno smo gledali v sive skalne vrhove, ki so se kopali v soncu. Tako čudovit pogled in občutek, da je naša domovina tako lepa in da jo cenimo premalo. Zvečer, ko smo sedeli doma zunaj ob kavi in domačem vinu, smo ugotovili, da je bil izlet vreden vsega, ker smo se dobro počutili.

Kot sami veste, da dopust hitro mine, na tržnico še, kjer so se gobe kopičile na mizah za prodajo, kljub temu, da je bila suša, in ko je dež namočil zemljo in toplota so gobe zvale v gozd, saj si marsikdo s prodajo zasluži še kaj. Seveda sem kupila kostanje, tu so spomini iz mladosti, pečeni kostanji pri starem mostu ali na Trgu Svobode v Mariboru. Pot nazaj na pot, sonce, toplo in ne preveč prometa. V Kielu sva utegnila še malo po trgovinah. Teden, ki je bil še prost, sva na vikendu pospravila in pobrala še radič.

V torek 16. oktobra smo se že kot je tradicija, zbrali pri Mariji in Zenotu Perovič na kostanjevem večeru. Gobja juha, doma pečen kruh, Roža in Vinko sta prinesla še pršut in tako smo klepetali, luščili kostanje, ne mošt, ampak pili smo domače vino in ure so kar izginile. Domov v dežju in z lepimi spomini. Hvala, Marija in Zenon.

Pri slovenski maši v oktobru smo malo praznovali. Gospod Zvone je praznoval 30 letnico, kar je župnik. Prvo smo imeli slovensko mašo in nato v Astridsalen malo za pod zob. G. Zvone je tudi pokazal CD iz Vadstene in iz izleta v Švici. Vsem, ki ste pomagali, darovali in bili dobre volje – HVALA.

Socialna skupina, Marjanca se je oglasila s cvetjem pri Karlu Kolarju, ki je praznoval 70 let.

Naslednje leto bo 20. obletnica, kar je g. Zvone med nami tukaj v Goteborgu. To bomo združili z Vadsteno. Novinarica Ann-Sofie, ki je bila že med nami v Vadsteni, mi je sporočila, da švedski Pilgrimscenter pri klosterkyrkan organizira za vandranje do klosterruin Alvastra in pot do Ulvosa, kjer se da sprehoditi in si ogledati znamenitosti. Seveda, to bi lahko uresničili, če bi prespali v Vadsteni in odšli domov kasneje v nedeljo. Vse je mogoče, če bi bilo zato nekaj zainteresiranih. Malo pomislite in se bomo o tem pogovorili. Saj vem kako je, vsem se mudi domov.

Ja, v društvu je vse nekam na zatišju, nekateri člani Upravnega odbora še v Sloveniji in če hočemo o čem odločati moramo biti sklepčni. Srečanje treh generacij in Občni zbor je priložnost, da se srečamo in naredimo načrte za delo v naprej.

December je mesec pričakovanj, svečniki na oknih oznanjajo, da se zadnji mesec v letu poslavlja in začenja novi v prihodnjem letu.

V naslednjih mesecih imamo nekaj slavljenčev;

December	Marija Kolar	65 let
	Stanko Ridl	50 let
	Silva Sajovic	60 let
	Silva Litrop	40 let
	Eva-Karin Kronbladh	40 let
Januar	Feliks Jablanovec	50 let
Februar	Feliks Jablonovec	75 let
Marec	Jože Bohnec	75 let

Kje se sreča rodi?

Njen dom ni mogočna palača
in njena zibel ni vsa iz zlata.

Ko iz čudežnega nič vznikne življenje,
ko kot vrtnica žene v najlepši cvet,
ko iskre v očeh zmorejo spregovoriti,
ko dlan najde toplino druge dlani,
da zmore deliti dobroto med vse ljudi.

Takrat sreča živi!

Vse najboljše za Vaše obletnice in lepo praznujte!

Babice se bodo decembra odpravile na Božični bazar v Lübeck. Pričakujemo, da bomo srečale Dedka Mraza in ob hladnem vremenu vroč glühwein.

Ob koncu leta naj Vam bo vsem zahvala za vse, kar ste storili dobrega, osrečili nekoga in pomagali kjer so potrebovali pomoč, to nadaljujte tudi naprej.

Blagoslovljene in mirne Božične praznik ter zdravja, zadovoljstva in osebne sreče letu 2013,

*Vam želijo člani Slovenskega Doma
Marija Kolar*

*Torta ob obeh jubilentih
Torta je bila zelo okusna*

*Jubilant Karli med svojimi
Veselo srečanje bratrancev - sestrične, ki je nisem
srečala že 10 let*

Izlet po izviru Soče

Po Kekčevi poti

Izletniška Kekčeva domačija

Počitniški Dom na Vršiču, 1611 metrov

Göta Kanal

Hyresgästförening v Backa Röd Norra organizira vsako leto enodneven izlet za svoje stanovalce. Tokrat smo se v septembru z avtobusom odpeljali do Sjötorp, tam smo se vkrcali na M/S Bellevue, da se odpeljamo po Göta Kanal. Vreme nam ni bilo preveč naklonjeno, saj smo sedeli na palubi in nas je skorajda zeblo. To ni pokvarilo vzdušja med nami. Peljali smo

se skozi 5 jezer in 15 zapornic, mimo gradu herrsäten in več majhnih naselbin. Ustavili smo se v Lyrestad, kjer smo v trgovini lahko kupili ali si samo ogledali ročna dela, ročno porisane skodelice in različno kamenje. Muzej je bil za to sezono že zaprt prav tako restavracija. Po sprehodu nazaj na ladjo smo odšli kar v spodnji del, kjer smo imeli kosilo (postrv in krompir s prikuho seveda).

Ker nas je bilo več skupin, smo mi kot zadnji kar sedeli na toplem in kramljali. Na tej poti se zapornice dvigujejo in spuščajo na elektriko, mora pa jih nekdo manevrirati in ta oseba se je z nami peljala v avtu ob kanalu. Tu pelje cesta in tudi veliko kolesarjev je bilo, saj se kolesa lahko sposedijo. Pripeljali smo se do Törebode, tam nas je čakal avtobus in nazaj v Göteborg. To potovanje si je marsikdo želel narediti, toda zame zadostuje enkrat, takrat je cena bila kar dostopna, saj je tudi hyresgästförening nekaj dodal. Priporočam, da se toplo oblečete, v kolikor boste se odločili za ta izlet.

Nekaj zgodovinskih podatkov o Göta Kanalu

Leta 1810 se je osnovatelj kanala Baltazar von Plateu odločil, da bo ročno izkopal celoten kanal, ki je dolg 190 km in ima 58 zapornic (slussar). Pri tem je pomagalo 58 000 švedskih vojakov (na ladji nam je kapetan dejal, da so to bili ruski vojaki).

Samo v Borensberg in Tåtorp se lahko vidi manovriranje zapornic še po starem, se pravi ročno, vsi ostali so na elektriko. Borensbults stopničasta zapornica (slusstrappa) v mestu Motala s petimi zapornicami je najbolj strma in skoraj največja slusstrappa. Ta dvigne ladje 15,3 metrov iz jezera Boren. Forsvik je najstarejša zapornica kanala, bila je gotova že leta 1813. Sama gradnja se je končala 1832 leta s približno sedem milijonov dnevnik kopov in delalo se je 12 ur na dan. Stal je 9 milijonov riksdaler, to je bilo preračunano 1995 v takratno vrednost 12,3 milijard kron. Ni čudno, da so švedski državljani proglasili Göta Kanal za največji čudež (*det främsta underverket*). Vzdolž Göta Kanala si je mogoče ogledati muzej v Motala, kanalmuzej v Sjötorpu, Karlsborg Fästning, restavracije. 46 mostov in 5 jezer. Najvišje meri 92 m čez vodno gladino. To je bilo nekaj za premislek in lep izlet v naravo.

Tekst: Marija Kolar; Bild: IT Götakanal

Jesenska dela in kulturna srečanja Slovenskega društva v Stockholmu:

Kar kmalu po dopustu, v soboto 25. avg. smo se zbrali v lepem popoldanskem vremenu pri družini Vertovec v Sollentuni. Piknik na vrtu v veseli družbi in s Kranjsko klobaso, kozarcem vina in čevapčičev je čas vse prehitro minil.

Na letalskem mitingu (že večletna tradicija) "Flyg & Motordagen" v Vallentuni 2. sept. je bila izbira avtomobilov "Oldtimers", avionov, helikopterjev in raznih motorjev zelo velika. Po končanemu ogledu smo se zbrali pri Tonetu Kisovec. Po nekajurni hoji po letališču je nam Dana pripravila "Bigos" (Poljska nacionalna jed) s Kranjsko klobaso, ter kavo. Tudi ta dan nam je bil prekratek.

Anica in Jože Štefanič pri ogledu; DC8 – ponos Vallentune; Po mitingu se prileže tudi prigrizek

Stari mopedi in oldmobili

Reševni helikopter

”Vinsko trgatav” smo proslavili 10. nov in takrat tudi Martinovali. Povabili smo člane SSVF (Svensk Slovenska vānskapsförening) in prijatelje SLO društva v Stockholmu. Po okusni večerji, kavi in potici smo prisluhnili govoru Lojzeta Hribar, ki je povedal o tradiciji vinogradništva in Martinovanja v Sloveniji kar je bilo še posebno zanimivo za člane SSVF.

Lojze Hribar pripoveduje o vinski kulturi; Wiki z zemljevidom vinogradniških območij v Sloveniji; Tudi malo razvedrila je potrebno; Z zanimanjem smo prisluhnili govorniku

Najlepša hvala vsem, ki ste dobrovoljno pomagali pri teh prireditvah!

Upravni odbor

Besedilo in fotografije: Tone-A.Kisovec

V vlogi predsednice redno vabim naše člane, mladino in otroke, pa tudi starejše Slovence v Landskroni in okolici, da naj se oglasijo s svojimi prispevki. Odziva ni ali pa zelo poredko. Tu in tam dobimo v uredništvo kakšno fotografijo, ki pa v prvi vrsti ni bila namenjena za objavo, vendar jo urednica uvrsti v gradivo Slovenskega GLASILA.

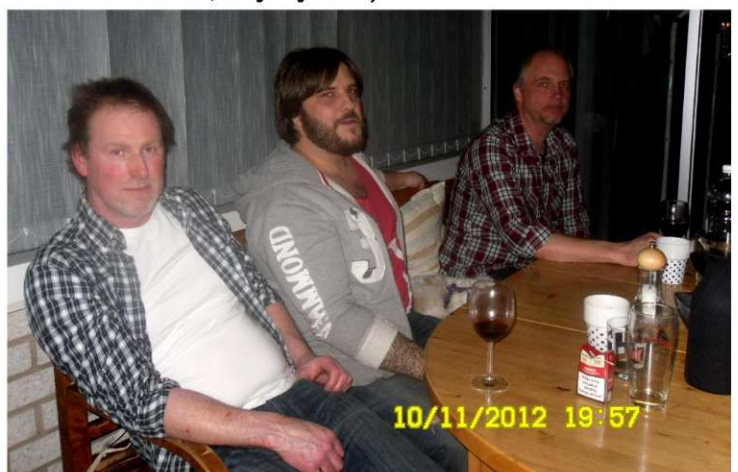
V letu, 2013 bo naše društvo v Landskroni obeležilo 45-letnico delovanja (TRIGLAV 1968-ORFEUM 2013--). Nismo se še

prav odločili, kako bomo to proslavo uresničili, vendar, na nek način jo bomo gotovo izvedli.

Foto: Johanna Kostanjevec "na konju", Naša mamika, Angela Budja, seveda vedno v skrbnem spremstvu družinskih članov, si ogleduje ponudbo na tržnici v Helsingborgu. Trgovci so pretežno azijskega izvora. Na

naslednji fotografiji so Kembrovi z mamiko pod Ilkotovim okriljem na poti na koncert v Stolni cerkvi – Domkyrkan - v Lundu. Spodaj tri sestrice Dora, Anne-Marie in Lenka ter bratec Matej s svakoma Niklasom in Petrom.. Nekoliko pozno smo praznovali Zvonkotovih 70 let, ki jih je napolnil v oktobru...

Olga Budja z družino, mama, hčerki Leonida in Dominika, vnuki in zet Peter, foto Ilko Stopinšek;

Na kavi po sv. maši v Helsingborgu, foto A. Budja
Sobotni obisi pri sosedovih v Landskroni, sestre Lenka, Anne-Marie in Dora z Larsom in mamo Gustiko

En del av Sandberg-Budja familjen, skyltsöndagen;
Jerry, Therese, Isak och minstingen Nova

Štirje Bohanci na kupu – Toni, Boris, Angela in Lojzek, okt. 2012, M.N.

Gobe...!

Zvonko slavi svojih 70 let, Poreč z okolico

obisk pri
Iloni in
Tišlerjevih
v Ljubljani;

Nato naju
je z
Zvonkom
pot peljala
proti
Švedski...

restavraciji Maddes; Obiskal nas je tudi Jože Sternad; Na poti iz Stockholma v Slovenijo so se oglasili Stražarjevi.

Det är dags att öppna locket till Julen och plocka fram glitterstjärnor och ljus. Julpyntet lockar inte bara till juldans kring granen utan även till en nostalgiresa. Jullådan rymmer minnen från när våra egna barn var små. Nu har de egna familjer, så fort det gick ändå... Julen är en tid då man träffas, fysiskt eller via tekniska nymodigheter. Eller så träffar vi varandra genom våra minnen, då vi minns det som varit och som vi fortfarande bär inom oss.

EN GOD JUL OCH ETT GOTT NYTT ÅR önskas alla våra föreningsmedlemmar, de som bor i Sverige samt de som bor i Slovenien! / VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO vsem članom želi - Gusti Budja

Planika

Malmö

Za nami bo čez slab mesec še eno, bolj ali manj uspešno leto. Zakaj ne samo bolj, marveč tudi manj? Preberite nadaljevanje, vse vam bo postalo jasno.

BOLJ: Gospodarili smo sicer dobro, kar bo nazorno prikazano na Občnem zboru 19. januarja 2013. Uspelo nam je tudi uresničiti vse, kar smo si zadali na začetku tekočega leta. Največji zalogaj je bila seveda proslava 35. obletnice Pevskega zbora Planika, 21. aprila v Makedonski pravoslavni cerkvi ki je potekala tako kot smo načrtovali. Vsi, vi obiskovalci in mi, smo bili nadvse zadovoljni z gosti iz Slovenije. Še enkrat hvala Pevskemu zboru Godovič in ansamblu Pino&Tom za odlično opravljeno delo. Hvala vsem članom, ki so nesebično pomagali in v veliki meri razbremenili Upravni odbor, ki je imel veliko dela s samo organizacijo prireditve. Hvala slavljenecem, PZ Planika in vodji Johannesu Likarju, ki letom navkljub, vedno znova dokazujejo, da še niso za staro šaro. In nazadnje: hvala tudi našemu pokrovitelju, Komisiji za Slovence v zamejstvu in po svetu, brez katerega vsega ne bi mogli izpeljati.

Slika: Planika, praznovanje sv. Martina, 09.XI.2012. Bilo je veselo, bilo nas je mnogo, jedli smo in pili. Vili, Pepi in Andrej so igrali, da so marsikoga zasrbele pete, skratka popolna idila. Vendar ni čisto tako. Pod rubriko MANJ boste izvedeli, kaj nas pesti.

MANJ: Upravni odbor je, v skorajda enaki zasedbi, na položaju že polnih 12 let. Iz leta v leto nas je manj, število obiskovalcev vztrajno upada. Naši potomci so sredi kariere, živijo v popolnoma drugih razmerah kot smo živeli mi. Razlog je kajpada stres in strah pred bodočnostjo. Danes nihče ne ve, če

bo čez mesec ali dva še imel delo. Na njih torej ne moremo računati. Ali pa morda le?

UO je na zadnjem sestanku sklenil, da bomo poskušali ohraniti Planiko do leta 2014, ko bo dopolnila 40 let. Če dotlej ne bo prišlo do kakšne spremembe, bomo Občnemu zboru predlagali da sklene: **1.** da se odpovedo prostori in bo društvo obstojalo v mirovanju. **2.** da gre društvo koncem leta 2014 v likvidacijo. Zadnjo besedo pa imate vi, vsi naši člani.

Zelo pomembno je, da je pri sprejemanju tako pomembnih odločitev prisotno vse članstvo. Zato vas vabimo, da se udeležite Občnega zbora dne **19. januarja 2013, ob 17.00** uri v društvenih prostorih. Po zboru splošna razprava in južina.

Vabljeni v polnem številu!

UO SKD Planika

Planika: zanimivosti, stare novice od
tu in tam, družinska kronika

Predsedniške volitve:

11. novembra 2012 so bile volitve za predsednika Rep. Slovenije. Če kateri od kandidatov dobi več kot 50 odstotkov glasov je izvoljen takoj. Če se to ne zgodi se volitve ponovijo. Dva kandidata z največ podpore se tri tedne kasneje pomerita v tako imenovanem drugem krogu. Tokrat so v prvem krogu kandidirali; aktualni predsednik **Milan Türk**, donedavni premier **Borut Pahor** in evropski poslanec **Milan Zver**. Čeprav so meritve javnega mnenja nakazovale gornji vrstni red, se to ni zgodilo. Največje podpore je bil deležen Pahor, sledi mu Türk, izpadel pa je Milan Zver. V nedeljo, 02. decembra bomo izvedeli, komu so volivci zaupali naslednji mandat.

Sicer pa je prvi krog zaznamovala izjemno nizka udeležba. Manj kot polovica, cca 48 odstotkov volivcev je izkoristilo volilno pravico, ali kot tudi pravimo, izpolnila državljansko dolžnost. Do neke mere je mogoče neudeležbo pripisati poplavam, ki so ravno tiste dni prizadele Slovenijo, bolj vejetno pa je razlog med volivci razširjeno prepričanje, da so vsi kandidati navadni lopovi, katerim je prvo lastno blagostanje, šele zatem pridejo na vrsto podložniki. Takšno posploševanje naravnost ogroža državo in ni videti, da se politiki tega zavedajo.

Upravni odbor je bil deležen kritike posameznih članov Planike, ki so v letu 2012 praznovali okrogle obletnice. Nekaterim smo čestitali, tiste, katerih rojstni podatkov pa nimamo, smo pač izpustili. Zato se seveda opravičujemo, spodaj pa boste našli imena vseh nam znanih ki so, ali pa bodo slavili od 1. julija, pa do konca leta 2012.

65 let; Antonina Čeke, 31. oktober. - 70 let; Jože Myndel 10. avgust, Jože Kenič 13. september, Anton Šramel, 28. november. -75 let; Essie Bergoč 10. julij, Anica Koncut 10 oktober, Martin Kosak 19. november, Marija Ciglar 13. december. -80 let; Stanislav Koren, 09. november, Valerija Curk, 21. november. Vsem iskrene čestitke!

Državni svet šteje 40 članov in sicer: 4 iz vrst delodajalcev, 4 od delojemalcev, 4 od kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev, 6 iz negospod. dejavnosti in 22 predstavnikov lokalnih interesov. Lokalne interese zastopa med drugimi tudi nekaj županov, eden izmed njih je koprski župan Boris Popovič, obtožen vsega mogočega: korupcije, nepotizma, poneverb in še česa, vendar ga na vseh sodnih procesih uspešno rešujejo njegovi odvetniki. Pred dnevi je pa počilo. V Mariboru se je sestal občinski svet in imenoval v DS svojega, med občani vse bolj neprijazljenega župana Franca Kanglerja. Med zasedanjem se je zunaj spontano zbralo okrog 800 protestnikov ki so odhajajoče občinske može obmetavali z gnilimi jajci in drugimi odpadki. Moral jih je zaščititi kordon policije, da so lahko odšli domov, Kanglerja pa so nazadnje z velikimi težavami rešili pred razjarjeno množico. Slednjega se protesti ne primejo, kot je videti bo v bodoče poleg županovanja sedel tudi v DS. Sicer pa moramo DS pohvaliti; med 39 moškimi je tudi 1 (ena) ženska, Lidija Jerkič, ki je celo podpredsednica omenjene ustanove. Če to prevedemo, ona predstavlja 2,5 odstotka vseh delegatov, kar je velik prispevek k enakopravnosti spolov. Kdo ve; v naslednjem mandatu bo gospa Jerkič morda dobila še kakšno sotrudnico, da se bo imela s kom pogovarjati v odmorih med zasedanji. Na spletni strani uszs, ki je zelo pregledna in dobro zasnovana, lahko preberete vse o delovanju državnih institucij. Prijetno

branje!

JoF

*Pevski zbor
Planika
nastopa na
prireditvi v
slovenskem
društvu
SLOVENIJA,
Olofström*

KULTURNO DRUŠTVO SLOVENIJA

Olofström

E-mail: slovenija.olofstrom@telia.com

KONCERTI V OLOFSTRÖMU- NASTOPI MO PZ FRANC ZGONIK IZ BRANIKA PRI VIPAVI

Predsednik pevskega zbora Primož Hmeljak in Ciril Stopar

26. oktobra je v Olofström prispela velika skupina pevcev iz Branika pri Vipavi in ansambel Korošec iz Postojne in Cerknice. Z letalom so poleteli iz Venecije za Skavsto pri Nyköpingu, naslednji dan pa so si ogledali Stockholm. V Olofström so prispeli z avtobusom v petek popoldne. Ko so se namestili v Holje bungalovih smo jih sprejeli v društvenih prostorih, informirali o življenju na Švedskem in jih postregli z večerjo, ki so jo pripravile naše kuharice, za okajene sladkovodne ribe pa je poskrbel naš poznani ribič Janez Rampre. Podelili smo jim Olofströmski Slovenski glas, plan dela treh dni v Olofströmu in

zemljevide mesta ter pokrajine Blekinge.

PRVI KONCERT V ŠVEDSKI CERKVI

Ker imamo odlično sodelovanje z občino Olofström in Johnnyjem Isakssonom, ki je tam kulturni sekretar smo prvi koncert organizirali v soboto popoldne v švedski protestantski cerkvi, kjer so zapeli latinsko mašo in nato tudi slovenske narodne. Program v cerkvi je napovedovala tajnica društva Sabina Krajnc in obvestila švedsko občinstvo o kulturnem delu slovenskega društva in sodelovanja s Slovenijo. Poslušalci so zelo dobro sprejeli koncert in ga nagradili z aplavzom. Pevski zbor je tokrat vodil študent kompozicije na ljubljanski univerzi Jernej Rustja.

VEČERNI VELIKI KONCERT V FOLKETS HUSU

V soboto dopoldne so si gostje v spremstvu upravnega odbora ogledali mesto in obiskali mestne trgovine. Po kosilu pa so si ogledali veliko dvorano za nastope, katero so takrat začeli okraševati člani društva.

Ansambel Korošec

pa je preizkusil ozvočenje, katero je že bilo pripravljeno na odru. Ko naročimo dvorano nam njihovi delavci v dvorani pripravijo ozvočenje in nam

namestijo žaromete, da ustrezajo pevskeemu zboru.

Koncert smo začeli ob sedmih. Dvorana se je začudoma napolnila do zadnjega kotička in prišlo je čez 100 poslušalcev, česar nismo pričakovali. Predsednik je prisrčno pozdravil oba prisotna pevska zbora. Najprej so nam zapeli pevci MoPZ Franc Zgonik iz Branika. Nato je na oder prišel pevski zbor Planike iz Malmöja, ki se je zelo lepo predstavil z venčkom slovenskih pesmi. Pevci iz Planike so vsako leto boljši in boljši, se pozna, da veliko vadijo in z veseljem nastopajo pod taktirko njihovega zborovodje Ivana Likarja. Nagradili smo jih z aplavzom in pisano zahvalo.

Zborovodja Jernej Rustja in Ciril Stopar

Nato pa se je začel drugi del koncerta moškega pevskega zbora iz Branika in odlično so izvedli kulturni program, v katerem so bile otožne pesmi, ki pa so bile zapete zelo kvalitetno. Pevski zbor trenira zborovodja Miran Rustja, toda na Švedskem je zbor vodil njegov sin Jernej Rustja, ki je šel po očetovih stopinjah in je bil zelo uspešen. Tudi gostom iz Slovenije smo se zahvalili s priznanjem in darili iz keramike ter knjigo: Slovenci na Švedskem, avtorja Avguštine Budja. Oni pa so nam podarili veliko okvirjeno sliko primorskega slavčkapesnika Simona Gregorčiča, ki je deloval kot

župnik v njihovem kraju.

Večer smo nadaljevali s plesom, veseljem, loterijo in vinsko trgatvijo. Bilo nam je zelo lepo pri srcu in čeprav smo trepetali, da nam bo zaradi velikega števila gostov zmanjkalo hrane za večerjo, se je vse lepo izteklo. Člani so bili tudi zelo zadovoljni z ansamblom Karošec in so nam poudarili, da jih moramo še povabiti. Čeprav so bili le trije so pa igrali za pet in nas izredno veselili ta trgatveni večer.

Pevci so se v nedeljo poslovili in se odpravili po isti poti nazaj, pozno zvečer so nam sporočili, da so srečno prispeli na letališče v Venecijo. Hvala vam in vidimo se morda naslednje leto v Sloveniji.

V društvenih prostorih

Poslušalci pozorno spremljajo nastopajoče

ZAHVALA PEVSKEMU ZBORU IN DRUŠTVU PLANIKA

Posebno zahvalo pošiljamo pevskeму zboru in članom društva Planika. Iz srca se vam zahvaljujemo za dvoletno sodelovanje, ko obiskujemo eni druge na prireditvah. Vabljeni spet naslednje leto na koncert. Slovenska pesem mora

odmevati v Malmöju in Olofströmu, zato bodo poskrbeli upravni odbori obeh društev. Hvala vam, prijatelji.

*Po večerji
smo še eno
zapeli*

*Pevski zbor
Planika*

LIKOVNI KROŽEK V OLOFSTRÖMU

Konec novembra se zaključuje likovni krožek, ki ga vodi Dušanka Belec, namestnica pa je Silvana Stopar. Krožek je vpisan v redno delo ABF-a Blekinge in je pod pokroviteljstvom Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Krožek bo nadaljeval svoje delo v sredini januarja 2013.

*Gostujoči pevski zbor pri muzeju
Moški pevski zbor iz Branika pri Vipavi*

OLOFSTRÖMSKI SLOVENSKI GLAS

Naslednja številka glasila bo izšla z enomesečno zamudo zaradi bolezni in dopusta gl. urednika. Številka 77 bo izšla ob Božiču.

PLAN DRUŠTVENEGA DELA 2012 - 2013

22. decembra, miklavževanje v društvenih prostorih: Tegnervägen 2 v Olofströmu. Začetek praznovanja bo ob 17.00 uri. Starši naj prijavijo svoje otroke na telefon 0457-77185, ker moramo naročiti darila za otroke pri Miklavžu, ki bo letos prišel z zamudo v naše prostore.

LETO 2013

16. marca bo Dan žena in občni zbor.

18. maja: balinarsko srečanje

31. avgusta: piknik in srečanje v Barnakälla

19. oktobra: Vinska trgatev in oktoberfest koncerti

Miklavževanje bo: 14 oziroma 21. decembra

Likovna razstava bo ko bomo dobili prostore za razstavo. Ostale prireditve v letu, bodo objavljene šele po dogovoru UO društva.

Likovna sekcija:

januar- junij: krožek likovne sekcije 3 sobote v mesecu.

Vabimo zainteresirane.

Od 14–18.00 ure.

Društveni prostori so odprti, ko ima likovna sekcija krožek, to je v sobotah od 15.00 ure naprej.

*Ciril M. Stopar
KD Slovenija, Olofström*

Dopisi ki prihajajo v časopis Slovensko Glasilo so vredni pogleda in branja, veliko je pomembnih in zanimivih odstavkov, ki pripovedujejo o življenju Slovencev ter o delovanju društev tukaj na Švedskem. V življenje je vgrajeno veliko veselih, kakor tudi manj veselih trenutkov. Žal pa v vsakdanjem življenju včasih prevladujejo manj veseli. Z moje strani sem mnenja, da veselje med nami še vedno obstaja, ampak kadar se spomnimo časov, kako nam je bilo lepo, ko smo bili skupaj v velikem številu članov društva, se nam stoži po tistih časih. Zelo se poznajo spremembe namreč ob naših sobotnih srečanjih s prijatelji in znanci, ko ti povedo, kako je hudo kadar ostaneš sam, ali te doleti bolezen ali pa še kaj hujšega. Veliko je stvari, o katerih se žal, sedaj vedno več govori. Prihajamo v obdobje, ko bomo vedno bolj občutili, da nam moči upadajo. Glejte, v mestu Köping se to že zelo pozna.

Tudi letošnje leto, ki se počasi izteka, nam bo ostalo v nepozabnem spominu. Veliko tega se nam je spremenilo, dva zvesta člana društva sta se odselila v rodno domovino Slovenijo. Med nami so tudi nekateri člani, ki jim bolezen ne

dopušča, da bi bili z nami v društvu ob sobotah ali pa med tednom. Pogrešamo ljudi, ki smo jih spoštovali, ki smo se z njimi srečevali v vsakdanjem življenju. Bili so nam v pomoč in veselje pri naših aktivnostih v prostorih društva Simon Gregorčič. Veselje, ki smo ga znali skupaj uživati, nam lepša spomine, resničnost pa ostaja, mnoge pogrešamo. Potrebno bo trdno delati in si pomagati, da prebrodimo vse te težke spremembe, ki so nas doletele.

Življenje je pač ena sama borba, delaš, skrbiš, ustvarjaš, a na žalost vse to prav kmalu zapustiš. Misel na to, da smo bili vedno složni, nas bodri. Vedno smo našli moč in skrbeli, da nam je bilo lepo v naši skupnosti. Srčno si želim, da bi ta sloga kot najvišja vrednota ostala pri nas vseh. Tako bomo lažje prenašali spremembe na slabše in si lajšali težke trenutke.

Ta številka Slovenskega GLASILA je zadnja v tem letu, zato želim izreči hvala vsem članom društva za lepo sodelovanje skozi leto, hkrati pa želim, da si še naprej ostanemo tako zvesti in da si drug drugemu pomagamo, kolikor bo v naših močeh in v okviru zmogljivosti.

Bliža se BOŽIČ in z njim praznovanje, torej želimo vsem društvom, vsem znancem in prijateljem, našemu slovenskemu dušnemu pastirju v Göteborgu, ter Slovenski Zvezi na Švedskem vse lepo ob praznikih, v novem letu pa mir in dobro! Enako želimo vsem, ki v Sloveniji berete Slovensko glasilo, znancem, sorodnikom, prijateljem, naj vam bo lepo! V novem prihajajočem letu 2013 naj prevladuje razumevanje in sreča, zdravje, zadovoljstvo, prijateljstvo in ljubezni obilo. Imejmo v mislih tudi vse bolnike in vse tiste, ki trpijo ali so v kakšnih hudih stiskah, želim, da naj božično voščilo tudi njim prinaša upanje, radost in tolažbo. Naj vam voščila sežejo globoko v srce, naj novi čas prinese vse, kar je staro leto zamudilo, pojdimo srečno uspešno v leto 2013!

Želim vam lepe, mirne, zadovoljne praznike, veliko zdravja, veselja in upanja v prihajajočem letu.

Alojz Macuh, predsednik

Obvestilo vsem! Decembar je mesec, ki ga naši najmlajši z veseljem pričakujejo. Vabljeni otroci in starši ter vsi ostali člani in prijatelji v društvene prostore, v soboto, dne 8. 12. 2012 ob 15. uri na praznovanje SVETEGA MIKLAVŽA!

Dobrodošli!

TESNE VEZI ALFREDA JENSENA S SLOVENIJO

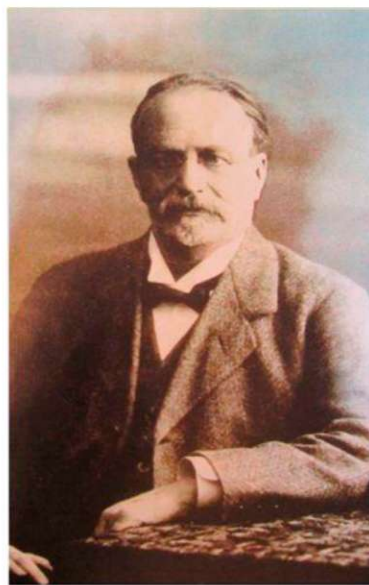
Slavist ki je Skandinavcem predstavil Prešernna

Svensk-Slovenska

Vänskapsföreningen (Švedsko-slovensko prijateljsko društvo) je v soboto 20. oktobra v prostorih ABF v Stockholmu predstavilo številne prevode slavista Alfreda Jensena. Njegovo bogato delo je veliko pomenilo za vse slovanske narode. Po podatkih je obvladal devet slovanskih jezikov. Za nas Slovence je toliko pomembnejše, ker je bil eden izmed prvih ki je prevedel-prepesnil dela slovenskih avtorjev in napisal številne reportaže za švedske medije.

Alfred Jensen je ob svojem potovanju, v letih med 1880 in 1920, skozi večino slovanskih dežel se srečeval s pesniki in pisatelji, navezal z njimi stike in se naučil njihove jezike. Vneto se je poglobljajal v posebnosti kultur in njihove izvirnosti predstavljal skandinavskim bralcem. V Sloveniji se je velikokrat ustavil, včasih tudi za daljši čas. Leta 1896 se je na poti s Krete ustavil v Celju in tam preživel nekaj mesecev. Dve leti kasneje pa se je v Ljubljani srečal z Antonom Aškercem in z njim navezal doživljensko prijateljstvo. V tem času je prevedel nekaj Prešernovih pesmi med drugim tudi "O Vrba..." in več kitic iz "Krsta pri Savici..." S krajšimi prevodi je predstavil tudi Cankarja, predvsem pa se posvečal prevodom pesmi Antona Aškercja. Do njega je gojil simpatije, ker je bil po njegovem mnenju izjemna in originalna osebnost. Občudoval je predvsem njegove Balade in romance ter lirske in epske poezije, kar je posebno poudaril v nekrologu ob Aškercjevi smrti. Poleg omenjenih avtorjev pa so ga navduševale Gregorčičeve pesmi. Jensen je ob svojih številnih obiskih naših krajev, mnogo let živel na Dunaju, prepešalil velik del naše dežele in tako spoznal ljudi, dialekte in običaje.

*France Prešeren
Anton Aškerc
Alfred Jensen*

V zahvalo za njegovo misijonarsko delo je Mestna občina Ljubljana leta 2004 na predlog Slovensko-švedskega društva v Ljubljani in ob

obiku švedskega kralja in kraljice v Ljubljani poimenovala Jensenovo ulico, občina Celje pa je leta 2008 postavila Jensenu spominsko ploščo in to ob doprsem kipu Antona Aškercja v Vodnikovih ulici. Ob tej svečanosti so bili prisotni Jensenovi potomci, namestnik ambasadorja Kraljevine Švedske, predstavniki slovenskih in celjskih kulturnih organizacij ter številna mladina.

Tudi kulturno popoldne v prostorih ABF je potekalo v podobnem vzdušju. Dvourni program je bil pester in bogat. V malo pretesnih prostorih se ga je udeležilo preko 80 ljubiteljev literature raznih narodnosti. Prireditelj je potekala v švedščini, nekaj del pa je bilo prebranih v slovenskem, srbskem, poljskem in ruskem jeziku. Za bogato raznovrstnost se moramo zahvaliti Jensenovim potomcem in sorodnikom, Ilji Sijariću, recitatorjem, pevkama/kitaristkama in pa pripravljalnemu odboru.

Poslušalci

Ilja Sijaric, ki govori o Jensenu kot pisatelju, prevajalcu in publicistu;

Rolf Thoren, vnuk Jensena, ki govori o življenju svojega dedka Jensena ter Ronny Colner, Marina Thunberg, pravnukinja Jensena in Lojze Hribar- koordinatorji prireditve;

Ronny Colner, predsednik SSVF, Ilja Sijaric predavatelj o Jensenu kot pisatelj in prevajalec in Alice

Thunberg, pravnukinja Jensena bere Jensenovopesem "På Lovtjen i Montenegro".

Ellen Thunberg, pravnukinja Jensena bere pesem "hunden" od Turgenjeva v prevodu A.Jensena

Kitaristki Danni Strazar in Linnea Ahl

*Foto: Lea Nakrst
Tekst: Lojze Hribar*

Romanje v Einsiedeln Švica!

Skupinska slika

Marijino svetišče

Pred letom dni nas je skupina švicarskih romarjev, večina slovenskega porekla, z njihovim duhovnikom, gospodom Davidom Taljatom, obiskala v Göteborgu. Skupna večerja in klepet je kar prehitro minila, kajti zjutraj je bilo treba zgodaj na pot. Skupaj z nami so poromali na naše vsakoletno Binkoštno romanje v Vadsteno. Pristrčno so se poslovili od nas in nas povabili na njihovo romanje v Einsiedeln v Švico na Slomškovo nedeljo, na katero tudi oni vsako leto poromajo v mesecu septembru. Ravno letos praznujemo 150-letnico Slomškove smrti, zato se nas je peščica iz Göteborga podala na pot in se udeležila romanja tudi z njimi. Nekateri se pač zaradi raznih vzrokov niso mogli odzvati povabilu. Prav pristrčno nas je pričakal gospod župnik David Taljat, ki skrbi za svoje ovčice širom Švice, in nam rezerviral ugodno prenočišče. Po njegovim zaslugah in močeh smo doživeli prekrasne dneve in samo romanje je bilo nekaj izrednega.

Ob prihodu v Einsiedeln se nas je lepa skupina zbrala, da najprej opravimo križev pot. Sama pot se je vila ob cerkvi in samostanu, vse više navzgor v hrib skozi gozd. Ob vsaki postaji smo poslušali čustvene prošnje ljudi, ki so prosili Boga za zdravje in da bi bili uslišani in rešeni iz življenjskih stisk. Čudovit razgled nas je objel na vrhu zadnje postaje, odkoder se razprostira cela Benediktinska opatija v Einsiedelju. Pot nas je hitro vodila nazaj do cerkve, kje smo imeli slovesno mašo. Sama cerkev s samostanom je ena najlepših stvaritev baročne arhitekture na svetu. Notranjost cerkve je osupljiva. Cerkvna ladja je poslikana z

baročnimi freskami in pozlačenimi štukaturami. Čez 800 romarjev iz Švice, Liechtensteina, Nemčije, Avstrije, Slovenije in naša malenkost iz Švedske, smo napolnili cerkev.

Pod donečimi orgljami se je vil sprevod v cerkev, lepo število moških v narodnih nošah z banderami, kakor tudi žene in dekleta je dalo slovesen začetek. Nato je lepo število duhovnikov z škofom nadaljevalo procesijo k oltarju. Sveto mašo je vodil upokojen škof Metod Pirih. Slovesna maša ob spremljavi pevskega zbora iz domovine in z domaćimi pevci na koru je res dala vsakemu romarju občutek, da smo ena sama velika krščanska družina. Po maši so se nadaljevale litanije v cerkveni kapeli ob kipu črne Marije, katera naj bi imela čudežno moč. Nato je sledilo fotografiranje romarjev na ploščadi pred cerkvijo za spomin.

Pevci iz Vavte vasi Slovenija

Kvartet Slavčki

Zabavni del romanja se je odvijal v Dorfzentrumu.

Ko smo se okrepčali so sledili nagovori, med drugimi tudi predstavniki Slovenske vlade. Vso priznanje gre g. Davidu, ki je z svojo spretnostjo izvrstno izvedel program. Mešani pevski zbor iz Vavte vasi na Dolenjskem nam je z zvonečimi glasovi polnil

duše z narodnimi pesmimi. In že je nastopil čas slovesa od romarjev in lepega srečanja.

Preostale dneve našega bivanja v Švici smo pod okriljem g. Davida doživeli marsikaj lepega in obiskali zanimive kraje, kot so gora Pilatus (2132m) kjer zobata železnica pelje na vrh in nudi čudoviti razgled, nato Renski slapovi in otok cvetja Mainau, sami čudoviti kraji. Tudi pokrajina Appenzell je zanimiva z svojo neokrnjeno naravo, znana po kmečkem turizmu in izvrstnimi siri. Tudi švicarska arhitektura je izredno zanimiva. Živobarvno poslikane hiše okrasene reliefnimi rezbarijami, dajejo poseben vtis.

Potep pri renskih slapovih, Švica

Kapelica s kipom ČRNA MARIJA

Na koncu bi se v imenu nas vseh zahvalile za lepe preživete trenutke našemu gospodu in fotografu Zvonetu, njegovemu bratu Zdenku in Eriki, a še posebno pa gospodu Davidu Taljatu, ki nam je omogočil in nudil vse ugodnosti našega bivanja v Švici. Bog naj Vam mnogokrat poplača.

Marija Perovič;

foto M. Lajšič, M. Perovič

BORUT PAHOR, novi predsednik Republike Slovenije za naslednjih pet let

Politična desnica se je odločila za tistega, ki je po njenem manjše zlo. Janša: Volitve so končane, upam, da bo napetost popustila

Janez Janša: To je odličen in prepričljiv izid. Foto: BoBo

Premier Janša, ki je šel prvič volit "proti", napoveduje predlog za spremembe političnega sistema. Kučan upa, da bo Pahor državo vodil po načelih, na katerih je nastala, Lukšič pa meni, da bi Pahor moral zamrzniti članstvo v SD-ju.

Janša je glasoval "proti" "Prvič, odkar so v Sloveniji svobodne volitve, sem šel nanje zato, da glasujem proti. Upam, da bomo danes v Sloveniji dobili novega predsednika republike, ki bo bolj povezovalen, ki bo sposoben institucije spodbujati v sodelovanju in k preseganju težav, ki so znatne," je ob oddaji svojega glasu dejal predsednik države **Janez Janša**. Volilni izid je označil za odličen in prepričljiv. Zahvalil se je Pahorju, ker je v soočenjih govoril tudi stvari, ki niso popularne, a so potrebne, in je kljub temu dobil podporo volivcev. "Treba je izreči zahvalo tudi odhajajočemu predsedniku Türku za vse, kar je dobrega storil v svojem mandatu." Nizka volilna udeležba po njegovih besedah ni dober znak, politika jo mora vzeti izjemno resno in predlagati korake, ki bodo povrnili zaupanje, da je mogoče težave reševati prek demokratičnih institucij. Napovedal je tudi predlog spremembe političnega sistema. "Volitve so končane, upam, da bo napetost, ki je dodatno vnašala nervozo v državo, nekoliko popustila in da bomo vsi, ki se trudimo za izhod države iz krize, dobili nekaj maneverskega prostora za normalno delo," je dodal.

Kučan: Prepričala jih je Pahorjeva vizija funkcije V Türkov štab je prišel prvi predsednik slovenske države **Milan Kučan**, ki je zmagovalcu čestital in dejal, da je pač "v večji meri prepričal ljudi v svojo vizijo predsedniške funkcije". Izrazil je upanje, da bo državo vodil v skladu z vrednotami in načeli, na katerih je samostojna Slovenija nastala. Uresničevanje Pahorjeve vizije pa bo "teklo v pogojih, ki jih je razbrati iz zdajšnjega razpoloženja državljanov," je še dejal Kučan in dodal, da je to tudi težava vlade, ki se je na proteste do zdaj odzivala na "popolnoma neprimeren način". Kučan se ne strinja, da je bil Danilo Türk (njega je sicer podprl) razdvajajoči predsednik. Dejal je, da "predsednik ne more biti molčeča figura" in če je Türk mislil, da zadeve niso v redu in je to povedal, mu to šteje v dobro. Reakcija vlade oja je drugo vprašanje, tudi vprašanje demokratičnih standardov, ki se v tej državi še niso uspeli uveljaviti, je prepričan.

Jankovič: Težava je, kaj se lahko dogovorimo Zoran Jankovič, predsednik PS-ja, ki je podprl Danila Türka, je čestital Pahorju za zmago in v zvezi z njegovim predlogom, da bi morala Zoran Jankovič in Janez Janša sestiti za mizo in se pogovoriti, dejal, da ni težko z

Janšo sestri za mizo, ampak problem je, kaj bi se lahko dogovorili. Znova je poudaril, da so ukrepi vlade napačni. Rezultat volitev je komentiral z besedami, da *"imamo novega predsednika, želim mu vse dobro, predvsem zaradi razvoja naše države."* Govorice, da bi ga lahko Türk nadomestil na čelu stranke je zavrnil in dejal, da se za svoje mesto ne boji, saj je stranko pred letom dni ustanovil s *"tistimi, ki so ustanavljali neko novo smer v Sloveniji"*. Kot župan tudi ne vidi povezave s Kanglerjev, saj se *"svojih someščanov ne boji, želi z njimi razpravljati,"* bil pa je tudi na protestih. Počakal bo na njihovo mnenje in se potem odločil, je dejal.

Pribac: Protesti niso povečali udeležbe Igor Pribac iz Türkova štaba pa je v prvi izjavi poudaril, da je izid neugoden, a da ni nepričakovan, saj so ga v prejšnjih dneh že napovedovale nekatere napovedi. Je pa opozoril na nizko volilno udeležbo: *"Protesti so imeli nasproten učinek in so povečali malodušje."* *"Imeli smo opraviti z volitvami, ki so se odvijale v znamenju televizijskih in časopisnih soočenj. Na teh soočenjih je Borut Pahor bleščeč kandidat. Sam si lahko želim, da bi bil vsaj približno tako dober tudi kot predsednik,"* je še dodal.

Lukšič: V državi se ne da več kupiti volitev Zadovoljstva pa ni skrival predsednik SD-ja, ki je na tem mestu nasledil Pahorja, **Igor Lukšič**. Je pa poudaril, da so se morale najprej zgoditi spremembe v SD-ju, da je zdaj lahko Pahor dosegel tak rezultat. *"To je bilo potrebno, da smo se organizirali in Boruta Pahorja v demokratičnem postopku podprli. Kar je sporočilo volitev, je to, da se danes v naši državi ne da več kupiti volitev."* Sicer pa meni, da bi Pahor moral zamrzniti svoje članstvo v stranki. *"Ne želim si, da bi bil predsednik nekdo, ki bi strankarsko prepričanje postavljal pred državo,"* je dodal.

Žerjav: Zmagala je Pahorjeva vizija *"Čestital bi novemu predsedniku republike. Volivci so dali pomembno sporočilo, da je čas, da politiki stopimo skupaj. Prav gotovo je zmagala Pahorjeva volilna vizija, ko je govoril o povezovanju in vlival pozitiven duh. Upam, da nas bo popeljal v boljši jutri,"* je povedal predsednik SLS-a **Radovan Žerjav**.

Matej Tonin, podpredsednik NSi-ja in vodja strankine poslanske skupine, pa je dejal, da Pahorjeva zmaga pomeni konec konfliktni politiki, ki jo je predstavljal Türk.

Virant: Treba je pokazati, da se lahko tudi dogovorimo Predsednik parlamenta in Državljske liste **Gregor Virant** je dejal, da je vesel Pahorjeve zmage, saj gre za zmago sredinske, pozitivno usmerjene politike. Dodal pa je, da je tudi nizka volilna udeležba sporočilo, ki pravi, da so ljudje s stanjem v državi nezadovoljni, kar morajo politiki, tudi novi predsednik, upoštevati oziroma *"sami pri sebi predelati in potegniti zaključke"*. Ljudem je treba pokazati, da smo se sposobni tudi kaj dogovoriti, je dodal.

Erjavec pričakuje dobro sodelovanje Po mnenju zunanjega ministra in predsednika DeSUS-a **Karla Erjavca** ima Pahor vse nastavke za dobrega predsednika republike, ker je precej *"širok"* in bo lahko povezal levo in desno politično opcijo. *"Vemo pa, da v Sloveniji potrebujemo dogovor, kako iziti iz krize, katere ukrepe sprejeti, katere zakone, kako varčevati, da bomo izšli iz krize. In tukaj lahko novi predsednik republike Borut Pahor veliko postori, kot mediator med levico in desnico,"* pojasnjuje. Kot zunanji minister pričakuje, da bosta s Pahorjem dobro sodelovala na področju zunanje politike.

Žekš: Pahorjeva izvolitev bo prispevala k umiritvi Podpornik Pahorja in nekdanji minister **Boštjan Žekš** vidi Pahorjevo izvolitev kot znak, "da se lahko levi in desni, takšni in drugačni združijo ob enem kandidatu". To bo lahko prispevalo k umiritvi napetih razmer v državi, Pahorjeva izvolitev pa bo obrnila trend, ko državi nihče več ne verjame.

Šturm: Pahor prepričal s svojo iskrenostjo Na izide volitev se je odzval tudi predsednik Zbora za republiko **Lovro Šturm**, ki je dejal, da je izid pričakovan, saj je Pahor očitno volivce "prepričal s svojo iskrenostjo, da si bo prizadeval za skupen pristop, da bo skupaj v sodelovanju z vlado poiskal pot iz sedanje situacije". Na vprašanje, ali je torej tako kot premier Janša "glasoval proti", je Šturm dejal, da so volitve vedno izbira, kjer se odločiš za tisto, ki pokaže boljšo pot za prihodnost, kar prekine slabo tradicijo in vezi, ki so se spletale v krogih iz ozadja. Tem je bil Danilo Türk po Šturmovem mnenju precej naklonjen.

ŠOS: Mladi želimo biti del rešitve "Želimo si figuro, ki bo iskrena, poštena, ki bo zagovarjala ljudstvo in ne toliko dnevne politike. Nekoga, ki bo opozarjal na položaj mladih in širil sporočilo, da želimo biti mladi del rešitve, ne pa del problema," se je na izide volitev odzval **Mitja Urbanc**, predsednik Študentske organizacije Slovenije.

Cerkveni dostojanstveniki o veliki odgovornosti "Upamo, da si boste kot predsednik po svoji vesti in z vsemi svojimi močmi prizadevali za pravična gospodarska in socialna razmerja in za uveljavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, med njimi tudi za pravico do svobode vesti oziroma veroizpovedi," pa Borutu Pahorju v imenu RKC-ja sporoča nadškof in metropolit **Anton Stres**, ki je dodal, da bodo škofje in verniki z molitvami in dejanji podpirali Pahorjeva prizadevanja za spoštovanje ustavnega reda in za blaginjo Slovenije. Tudi evangeličanski škof **Geza Erniša** je čestital novemu predsedniku. "Razlika je malce presenetljiva, a treba je spoštovati to, kako so ljudje glasovali. Tako velika podpora novemu predsedniku pomeni veliko odgovornost." Zahvalil se je tudi Danilu Türku za lepo sodelovanje z njihovo Cerkvijo.

Ana Svenšek, Aleksanda K. Kovač

Odzivi na volilni izid: Upanje, da bo to sprememba na bolje 2. december 2012, Ljubljana - MMC RTV SLO

ANICA MARAS IN MARIJA PEROVIČ

Aničino
grozdje in
Marijin
paradižnik;

Kako
zapeljivo je
videti!

Pridni sta,
deklici, ki
vse to
pridelata.

Jul i Sverige

Att fira jul är en uråldrig tradition som utspelar sig i slutet av december. Denna tradition har flera olika ursprung, dels är det den förkristna julen, som firades i Norden före kristendomens intåg. Dels den kristna julen som är till minne av Jesu födelse, det är denna händelse som flest människor förknippar med julen. Numera firas även julen sekulärt av många, vilket innebär att den har få religiösa inslag och är mer centrerad kring julklappar.

Den kristna julen firar man den 25 december till minne av Jesu födelse fram till trettondagen den 6 januari. Årstiden för Jesu födelse anges inte i evangelierna, men i Lukasevangeliet pekas det på att årstiden var månaderna då herdarna var ute och vaktade får. Detta gjorde man under sommarmånaderna, vilket gör att den exakta tidpunkten för Jesu födelse faktiskt inte är känd. Ordet jul kommer från namnet på den nordiska hedniska midvinterfestivalen julblot, som hyllade midvintern då dagarna var som kortast och nätterna var som längst. Jultraditioner breder sig ut över stort sett alla begivenheter under julen. Oavsett om vi äter, dricker, besöker vänner, handlar, sjunger eller arbetar kan jultraditioner bringas in.

Mat: På julafton äts det skinka, köttbullar och sill. Det äts risgrynsgröt eller Ris a la Malta till efterrätt. Under juldagarna äts söta saker i form av pepparkakor, kola, knäck, marsipan, choklad, godis och så vidare.

Dricka: Enligt många svenska traditioner dricker man mest glögg fram till jul, antingen med eller utan alkohol. Den danska traditionen med att dricka julöl är också väldigt utbredd. Under middagen skålas det med snaps, och under julklappsöppningen dricker de vuxna ofta öl, cognac, kaffe eller portvin.

Stilla natt är en traditionell julsång som finns på många språk:

Stilla natt, heliga natt, allt är frid, stjärnan blid skiner på barnet i stallets strå, och de vakande fromma två. Kristus till jorden är kommen, Oss är en frälsare född. Stora stund, heliga stund, änglars här går sin rund kring de vaktande herdarnas hjord. Rymden ljuder av glädjens ord: Kristus till jorden är kommen, Eder är frälsaren född.

Dvajset let petja Družine Galič

Jubilejni koncert ob 20-letnici v Domu II. Slovenskega tabora v Žalcu.

Začelo se je pravzaprav že davnega avgusta 1988, ko je takrat sedemletna Katarina Galič s staršema in teto, ki smo sestavljali pevski tercet Ansambla Slovenija, posnela dve božični pesmi. Glasbeni projekt Glej zvezdice božje je postal prava uspešnica in štiričlanska zasedba ga je kar nekaj zim zapored predstavljala na koncertih po vsej Sloveniji.

Najmlajši član družine, Marko Galič, letnik 1986, je v svet glasbe vstopil še bolj zgodaj: leta 1992 je debitiral s solističnim posnetkom skladbe, v kateri se je simbolično spraševal: »Sem res premajhen? Tudi jaz bi pel z vami!«

Pa so poskusili: štiriglasno, ob spremljavi citer in orglic. Po nekaj priložnostnih nastopih v letu

1992 so konec naslednjega leta prejeli kar dvoje povabil z RTV Slovenija – na radijsko oddajo Koncert iz naših krajev in na televizijsko oddajo Po domače. Novonastali skupini, ki se je preprosto poimenovala kar Družina Galič, so se s tem odprle poti v medije in predvsem na številne koncertne odre po Sloveniji ter tudi na tujem.

Ko je leta 1997 Ansambel Slovenija prenehal z aktivnim delovanjem, je Družina Galič prevzela del njegovega repertoarja, in sicer predvsem izvajanje ter snemanje slovenskih ljudskih in umetnih pesmi. Že istega leta je na plošči in kaseti izdala štirinajst slovenskih božičnih pesmi pod skupnim naslovom »Božični večer z Družino Galič«, leto zatem izbor slovenskih narodnih in umetnih pesmi, malo pred koncem tisočletja pa še izbor pesmi s pretežno versko vsebino.

Kar zadeva nastope, je Družina Galič doživela svoj prvi vrhunec, ko jo je na enomesečno turnejo po Avstraliji povabilo slovensko društvo Triglav & Panthers iz Sydneyja. Uspešno je nastopala tudi v Avstriji, Italiji, Nemčiji in v Veliki Britaniji. Po svoji četrti plošči, na katero je

uvrstila tudi nekaj avtorskih pesmi, se je podala še na drugo turnejo po Avstraliji, svojo diskografijo pa zaokrožila z verjetno najimunitnejšim projektom, ploščo »Pesmi za vse čase«, posneto v živo, na enem od številnih koncertov v Sloveniji.

Zadnja leta nastopajo samo še ob posebnih priložnostih in seveda precej manj kot v prvem desetletju svojega delovanja. Jubilejni koncert ob 20-letnici so pripravili 18. oktobra letos v Domu II. Slovenskega tabora v Žalcu, središču občine, kjer živijo od leta 1992, torej od prvih dni svojega skupnega glasbenega delovanja.

Leto jubilejev Jožeta Galiča Jože Galič je začel svojo pevsko kariero kot drugi basist v Moškem pevskem zboru KUD Študent Maribor, ki se je leta 1974 razširil v mešani zbor, danes poznan pod imenom APZ Maribor. Leta 1976 je ustanovil svojo prvo narodnozabavno skupino, že naslednje leto pa Ansambel Slovenija, ki je bil dejaven vse do leta 1997, ko sta njegovo delo prevzela še zdaj delujoči skupini, Družina Galič ter studijski ansambel Jože Galič & Glasba iz Slovenije.

Pol stoletja igranja na orglice Že kot sedemletni deček je Jože Galič dobil od staršev v dar prve orglice, na katere se je sam naučil za silo igrati že v nekaj dneh. Kdo bi si takrat mislil, da bo kasneje s tem malim instrumentom prepotoval pol sveta, igral v štirinajstih državah štirih celin in si z njim celo nekaj let služil kruh!

»Vseskozi me je privlačila harmonika, ki pa sem jo dobil šele pri šestnajstih letih, ko je bilo za začetek glasbenega šolanja že precej pozno,« se svojih mladostnih želja spominja Jože, ki ne pozabi poudariti, da je za njegovo kasnejšo usmeritev v glasbi »kriva« njegova žena, ki mu je, ko sta se kot fant in dekle poznala le nekaj tednov, odločno svetovala, naj se kot vodja ansambla raje posveti le orglicam in petju.

»Če ne bi imeli izvorne zasedbe s citrami, violino in orglicami v glavnih vlogah, bi bila naša pot veliko lažja, a obenem kratkotrajna in neopazna,« pravi Jože Galič, ki težko harmoniko zdaj že nekaj časa uporablja le še kot pripomoček pri ustvarjanju svojih avtorskih skladb. Od tistega davnega leta 1976, ko se je začela rojevati njegova prva uspešnica Ljubezem in orglice, se jih je nabralo že več kot petsto.

Pesmi slovenske dežele Da je dober poznavalec slovenske narodnozabavne in ljudske glasbe ter dogajanj v obeh, so najprej opazili v uredništvu revije Stop, za katero je Jože Galič v obdobju 1990-1996 napisal blizu tristo obsežnejših člankov. Od leta 2000 je sodelavec Delove priloge Vikend, od letos piše za spletni časopis Odzven, ki ga izdaja Slovenski glasbenoinformacijski center (SIGIC), že več kot desetletje pa je tudi sodelavec revij, namenjenih Slovencem izven meja domovine. V zadnjem letu je to revija Slovenija danes, za katero piše članke o slovenskih glasbenikih različnih žanrov, pa naj bodo ti iz Slovenije, zamejstva, zdomstva ali izseljenišva.

Priznanje ambasadorju znanosti dr. Juretu Piškurju, profesorju molekularne genetike na univerzi v Lundu.

Dr. Jurij Piškur, slovenski ambasador znanosti

Foto: Wikimedia Commons - Creative Commons-BY-SA 3.0

Prof. dr. Jure Piškur, celjski gimnazijec, diplomant Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani že več kot 25 let deluje in živi v tujini. Leta 1988 je doktoriral na Avstralski narodni univerzi v Canberri. Po vrnitvi v Evropo je ustanovil svojo skupino na Oddelku za genetiko na Univerzi v Köbenhavnu. Od leta 2004 deluje na Švedskem kot profesor molekularne genetike Univerze v Lundu. Glavna raziskovalna področja prof. dr. Piškurja so metabolizem gradnikov nukleinskih kislin, zdravljenje raka, primerjalna genomika in molekularna evolucija kvasovk. Prof. dr. Piškur je objavil več kot 120 znanstvenih člankov, tudi v najuglednejših znanstvenih revijah. Med njegova najpomembnejša odkritja spadajo odkritje encima multisubstratne deoksiribonukleozid-kinaze, razvoj kvasovk kot modelnih organizmov in postavitev hipoteze o neenaki evoluciji podvojenih genov in evoluciji kvasovk.

Pri njem se je v tujini usposabljala vrsta slovenskih raziskovalcev in študentov. V zadnjih dvajsetih letih redno obiskuje Slovenijo, kjer je imel številna predavanja v raziskovalnih organizacijah ter na konferencah. Posebej intenzivno sodeluje z Morsko biološko postajo Nacionalnega inštituta za biologijo ter Univerzo v Novi Gorici, kjer je od leta 2010 delno zaposlen kot redni profesor. Prof. dr. Piškur je član Odbora za znanost pri Svetu za Slovence po svetu, ki je posvetovalno telo pri Vladi Republike Slovenije.

R. D., Delo.si pet, 23.11.2012

VEDENJE ---4

Joj, kaka reč je bla tedi! Tršica u šoli je bla huda, mama me je štrafala, ate so se smejal, pa drug ldi tudi.

Takle je blo: Žlahta je pršla na obisk, kadar se jim je lubl. Iz Cjela, Velenja, Šstanja i.t.d. Žlahta je bla po mamini stran in jih ate ni biu preveč veseu. Kadar se je šlo za kakšn del, jih ni blo blizu. Prnesl niso neč, a odnesl pa od špeha in jajc, kar jim je mama naskrivej dala. Ate se je repenču. Pa tist, de niso neč prnesl ni blo čist res. Mi pauerski otroci smo bil vesel ponucanih oblačil, ki smo jih poirbal po sestričnih. Ko je ate to vidu in, ko je šlo mal cajta, je bil kar boljše vole. Mama je ponudla na mizo, kar smo mel pr hiš, ate je pa prnesu vina iz kiudra. Usi u žlaht so bli odlični peuci in ni doug trajal, da se začel pojet. Sosidi so se posedl za plotovi in poslušal. Pesem za pesmjo z zbranim glasovi od soprana do atovga basa, pa še mi otročad smo zraven čivkali. Ko se je stemnil, pa žvat je bla pofutrana, se je ciu zohn prestavu noter u hišo. Nas tamare so kar na peč nagnal, ko smo bli tam najmej napot. Tam smo tud prespal, ko je žlahta nucala postle, pa špampete.

Mel smo pa eno teto Mico, ko je bla še posebej hejcna. Znala je na kommando prdnt, pa zmerej je vedla kej nouga, da so se usi do souz nasmejal. Bla je od vojne sem udova, a delala je pa pr Strmecki. Tak je blo tudi tist večir. Ko so zapojal : Jaz pa pojdem na Gorenjsko, pa ko so pršl do kitice:...ti boš pa doma ostala, je pa teta pridala:... suho žemlo ribala... Joj kak so se usi režal! Babnce so kar cville od smiha. Pol so usi še enkrat zapojal po jejnim muštru. Pa se spet smejal, da je usim kar sape jemal. Ob toti uri bi jaz že mogla spat, a na ušese sem mogla use ulečt, kaj pa vi mislte, drgač ne bi za nič važnga vedla, kar se po svet godi! Pa še eno in drugo mi je v ušese prletelo. Joj kolk nouga je blo za čut! Al tista kitica...ti boš pa doma ostala, **suho žemlo ribala**... ja, to si je pa blo vredn zapomnt.

Tak je pršu pondilk in jaz se ponudm u šol, da zapojem eno pesm. Ko sm tolk sitnarla mi je le tršica učitelca dovolila, da zapojem eno pesm. Jaz se važn postaum pred tablo in začnem pojat. Od kraja ni blo neč posebnga. Ko pa pridem do tistga besedila, so nektiri ugovarjal, da tak ta pesm ne gre, drugi so se pa le začel smejat, nakar me tršica zagradi za ramo in me porine u kot. Zdej so se usi orng začil smejat. Tršica je use ostr ukregala, jaz bom mogla po pošol ostat za štraf. Naša mama je čula od drugih frocovjih, da jaz pošol sedim in, ko pridem domu, ni neč uprasala zakaj al kok, dobila sem jih en par po ušesih in za štraf sem mogla pri zajcih kidat. Par dni zatim je biu roditelski sestank. Ate je šou tej. Domu je pršu, pa se kar naprej smeju. Ko ga je mama uprašala, da kok je blo, je sam reku: ti pa tvoja žlahta... Drug dan sem se mal sajhala tršico učitelco, a je dan minu brez da moram u kot. Ko sm pa iz šole šla domu, so me pa vaščani ustaulal pa me fetal, da tisto zapojem. So na roditelskem sestanku zvedl, kaj sem ga jaz ušpičila, sej je učitelca pred usim povedla za mojo oslarijo. Pa so se usi starši orng presmejal, a one si pa tršica le ni upala krigat. Ja, sej neviš, kok se svit suče, enkrat se ti smejijo, drugič tepejo, a jaz pojem z uso sapo, vesela, da se nekateri zastopjo na tisto moderno *Celjsko* petje.

Tole je blo u prvem razredu. Ko sm dobila izkaz, je pisal VEDENJE--4. Velka sramota za enga dekleta od pobužne in orng familje. Velk velk let niso ldi pozabl na toto pesm. Niso pa vedl, da več, ko jo pojem, da se ldi smejijo, več jih dobim doma za kazn. Ugante, kaj mi je bol pasal.

DMR

VOKALNI TERCET SESTRE BUDJA ter PEVSKI ZBOR PLANIKA

Leto nastanka 1968 (v zvezi z ustanovitvijo slovenskega društva TRIGLAV)
Zvrst: ljudska glasba, narodnozabavna glasba; Zasedba: vokalna zasedba

Biografija:

Vokalni tercet Sestre Budja nastopa kot samostojni izvajalec ljudskih in umetnih pesmi ali v sodelovanju z narodno-zabavnimi sestavi, predvsem kot tercet ansambla *Lastovke*. Tercet sestavljajo Gabrijela, Avgušтина in Olga. Pojejo predvsem v slovenskem jeziku pa tudi v švedščini, s spremljavo ali brez. Sestre Budja izhajajo iz glasbene družine. Oče je bil tudi ustanovitelj prvega slovenskega kulturnega društva na Švedskem, katerega cilj je bilo ohranjanje slovenskega jezika in slovenske kulture in glasbena dejavnost in v okviru društva je *Tercet* pogosto nastopal na slovenskih prireditvah na Švedskem. *Sestre Budja* so posnele pet zgoščenk, štiri v Sloveniji in eno na Švedskem. Za svoje delovanje na kulturnem področju so leta 1986 dobile priznanja Slovenske izseljenske matice, leta 1998 Slovenske katoliške misije na Švedskem, leta 2000 slovenskega veleposlaništva v Stockholmu, leta 2001 Ministrstva za zunanje zadeve RS, Urada za Slovence po svetu, leta 2002 pa Slovenske škofovske konference v Ljubljani. Leta 2000 so prejele tudi kulturno štipendijo mesta Landskrona.

Na spletu YOU TUBE lahko prisluhnete nekaterim skladbam v izvedbi terceta SESTRE BUDJA na naslovu:

You Tube Sestre Budja ali SYSTRARNA BUDJA

Sestre Budja – Olga, Avgušтина in Gabrijela – s Cito, Katarino in Markom Galič

Pevski zbor Planika, Malmö, je bil ustanovljen v okviru istoimenskega društva PLANIKA z namenom, da ohranja slovensko glasbeno kulturo in pesem. Na sliki med nastopom v

Olofströmu 2011. Nekaterim skladbam v izvedbi pevskega zbora Planika ob proslavitvi 35-letnice zbora 2012 lahko prisluhnete na spletnem naslovu: *You Tube*

35 let pevskega društva planika 2012

Izbor in predstavitev: *A. Budja*

Pisatelju Alojzu Rebuli podelili italijanski častni viteški red za zasluge

Tržaški prefekt in vladni komisar v deželi Furlaniji - Julijski krajini Alessandro Giacchetti je aprila o Alojzu Rebuli dejal, da je s svojim literarnim delom, a tudi s svojo zavzetostjo svetel zgled za današnjo mladino. Foto: BoBo

Na strani Slomedia.it so že pred meseci visoko priznanje pisatelju označili kot potrditev pozitivnih sadov, ki jih rojeva projekt Rebula. Tega je izvedla Knjižnica Dušana Černeta iz Trsta v sodelovanju z založbo Edizioni San Paolo iz Milana in s finančno podporo deželne uprave Furlanije - Julijske krajine, zato da bi italijanska javnost temeljiteje spoznala delo tržaškega pisatelja in po njem tudi slovensko narodno skupnost ter sploh slovensko kulturo. Foto: BoBo

Drugo najvišje državno odlikovanje v Italiji

17. oktober 2012

Trst - MMC RTV SLO/STA

Tržaškemu pisatelju Alojzu Rebuli so na današnji slovesnosti na tržaški prefekturi podelili veliki častni viteški red za zasluge za Republiko Italijo. Odlikovanje je Rebuli v imenu italijanskega predsednika Giorgia Napolitana izročil tržaški prefekt in vladni komisar v deželi Furlaniji - Julijski krajini (FJK) Alessandro Giacchetti. Napolitano je Rebulu za velikega častnika viteškega reda za zasluge za Republiko Italijo imenoval ob dnevu republike 2. junija letos. Gre za drugo najvišje državno odlikovanje v Italiji na področjih kulture, gospodarstva, javnega ali človekoljubnega dela.

Začel s poezijo, a se posvetil prozi Delo Alojza Rebule je deležno vse več predstavitev in odmevov v italijanskem tisku, konec marca pa so mu v Rivi del Garda za roman **Nokturno za Primorsko** podelili književno priznanje **Maria Rigonija Sterna**. Na začetku aprila mu je med srečanjem v tržaški vladni palači v imenu italijanskih oblasti čestital tržaški prefekt in vladni komisar v deželi Furlaniji - Julijski krajini Alessandro Giacchetti.

Leta 1924 rojeni pisatelj Rebula se je kot pripadnik slovenske manjšine kljub dvojezičnosti odločil za ustvarjanje v slovenščini. Začel je s poezijo, a se je kmalu v celoti posvetil samo prozi. Že njegova kratka proza je napovedovala nekatere poteze pisateljevega nadaljnega ustvarjanja. V njej se je uveljavljal Rebulov intelektualizem, ki si prizadeva preseči osebno, pa tudi narodnostno tesnobo in negotovost ter se posveča univerzalni bivanjski in duhovni tematiki s pečatom slovenstva, zlasti tržaškega. V Rebulov bogat ustvarjalni opus med drugim sodijo dela **Devinski sholar**, **Klic v Sredozemlje**, **Senčni svet**, **V Sibilinem vetru**, **Divji golob**, **Kačja roža** ter **Cesta s cipreso in zvezdo**. Je član SAZU-ja in Prešernov nagradjenec.

Na isti slovesnosti v Trstu sta odlikovanji viteza Republike Italije prejela še **Marija Besednjak** kot dolgoletna krvodajalka in prostovoljka združenja Brez meja ter **Marko Pisani** kot župan občine Repentabor in podpredsednik zadruge Naš Kras.

B. Ti.

Zahvala in pohvala

Drage mi sestre BUDJA! Danes, na poti na Ptuj, sem v avtomobilu poslušala vaš CD, ki si mi ga poklonila, Gustika. In to sem poslušala vaše BOŽIČNE PESMI, Julpärlor. Verjemite, da sem dobila solzne oči, tako sem se vživela v vaše čudovite glasove!!!! Kot da mi je vaše pesmi sam BOG dal ravno pred Adventom! Mislim, da jih bom poslušala vsak dan. Tudi sama sem danes zraven pritegnila, kolikor sem znala!!!

LEPA GLASBA IN SLIKE !!! Vso priznanje za krasna besedila, ki so na vašem CD Božičnih pesmi, nisem še nikjer slišala teh ali podobnih čudovitih besedil!!! Sedaj, v času Adventa, bom uživala ob vaših glasovih. Ker veste, da sem za šale in hece, vam v zahvalo pošiljam OLUPE, pa čeprav samo na sliki !!! Lepo mi bodite in še veliko lepih pesmic vam iz srca želim!

Anica iz Lenarta v Slovenskih Goricah!

Hvala, Anica! Veseli nas, da so ti naše pesmi všeč in da si nam to tudi povedala. Vesele praznike tebi in tvojim, želijo sestre Budja – Olga, Gusti in Jelka!

Hollywood nagradil Jožeta Možina

Dokumentarec gledalca že na začetku postavi na veliko smetišče, kjer živijo in delajo najnižji sloji prebivalstva, in spremlja Pedra Opeko, ki je s svojo organizacijo poskrbel, da več kot 23 tisoč nekdanjih smetiščarjev in brezdomcev živi v urejenih naseljih s šolami, vrtci in igrišči.

Foto: RTV SLO

Nov uspeh za dokumentarec o Pedru Opeki 2. oktober 2012
Ljubljana - MMC RTV SLO

Režiser filma *Pedro Opeka, The Friend of the Poor* (Pedro Opeka, Prijatelj revežev) Jože Možina je na festivalu ITN v Hollywoodu prejel nagrado za najboljšega režiserja v kategoriji dokumentarnih filmov. Dokumentarec

predstavlja delo in osebnost karizmatičnega duhovnika, ki je s sodelavci gibanja Akamasoa pomagal več kot 23.000 brezdomcem. Pedra Opeko gledalec tako s pomočjo kamere spremlja pri spopadu z revščino in preveliko potrošnjo ter pri varovanju okolja za globalni zgled pri reševanju največjih svetovnih vprašanj. Festival ITN se je začel 12. septembra na Beverly Hillsu, projekcije filmov v tekmovalnem programu pa so se zvrstile na aveniiji Melrose v Hollywoodu. Možini bodo nagrado izročili na slovesnosti januarja 2013 v Los Angelesu. Celovečerni film s slovenskim naslovom *Pedro Opeka, dober prijatelj* so prvič predvajali decembra lani na TV Slovenija. Podrl je vse rekorde gledanosti, saj je imel z eno ponovitvijo okrog pol milijona ogledov. Približno 100 minut dolg dokumentarni portret je zastavljen kot ena najlepših zgodb našega časa, je zapisal Možina.

Jože Možina se je rodil v Dobravljah v Vipavski dolini. Po študiju zgodovine in sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani se je zaposlil kot novinar, dokumentalist na RTV Slovenija. Je avtor odmevnih dokumentarnih filmov, ki so nastali v produkciji TV Slovenija, kot so *Dosje Slobodan Milošević*, *Zločin, ki ne zastara*, ter *Zamolčani - moč preživetja*. A.J.

OBS Att läsa slovenska

Introduktion till slovenska som pdf

av c Dolores Meden 2010-01-20

Nobelova nagrada za mir "za zedinjenje celine" Evropski

uniji

Prejeli so 231 predlogov 12. oktober 2012

Oslo - MMC RTV SLO/Reuters

Letošnji Nobelov nagrajenec za mir je Evropska unija. Nagrado je dobila za zgodovinsko vlogo pri združitvi celine po drugi svetovni vojni. Petčlanski odbor za podelitev nagrade se je odločil soglasno in hitro. 27-terico so pohvalili za dolgoletni trud pri zedinjenju stare celine in za njeno vlogo pri širjenju stabilnosti v nekdanjih komunističnih državah po padcu berlinskega zida leta 1989.

"Evropska unija je pomagala Evropo popeljati od celine vojne do celine miru. Nagradujemo jo za šest desetletij dolgo delo pri doseganju miru in sprave, demokracije in človekovih pravic," je predsednik Norveškega odbora za Nobelovo nagrado **Thorbjörn Jagland** prebral utemeljitev.

Časi ne bi mogli biti slabši Številni menijo, da je Evropska unija nagrado letos dobila kot nekakšno moralno spodbudo pri reševanju hude dolžniške krize, najhujše v svoji 54-letni zgodovini.

Ponos in ganjenost EU-veljakov Nobelova nagrada za mir je "velika čast" za celotno Evropsko unijo, za vseh njenih 500 milijonov državljanov, za vse njene članice in za vse institucije, je poudaril predsednik Evropske komisije **Jose Manuel Barroso**. Nagrada kaže, da mednarodna skupnost potrebuje močan EU, je še poudaril Barroso. Svet tako EU-ju po njegovih besedah pošilja pomembno sporočilo - da je EU nekaj zelo dragocenega in da ga je treba negovati.

"Nobelova nagrada kaže, da tudi v teh težkih časih EU ostaja navdih za voditelje in državljane po vsem svetu," pa sta v skupni izjavi zapisala Barroso in predsednik Evropskega sveta **Herman Van Rompuy**. Barroso in Van Rompuy sta pozneje v skupni izjavi izpostavila, da je Nobelova nagrada za mir "največje mogoče priznanje" za edinstveno prizadevanje vse več evropskih držav za premostitev vojne in razlik ter skupno oblikovanje celine miru in blaginje.

EU je po njenih besedah združil od druge svetovne vojne razdejano in od hladne vojne razdeljeno celino okoli vrednot, kot so človeško dostojanstvo, svoboda, demokracija, enakost, pravna država in spoštovanje človekovih pravic.

Izbor: Uredništvo

Iz Bohinja se nam oglašga ga. Jana Čop, SSK v Ljubljani, s krasno razglednico Bohinja in s prijaznim besedilom na njej

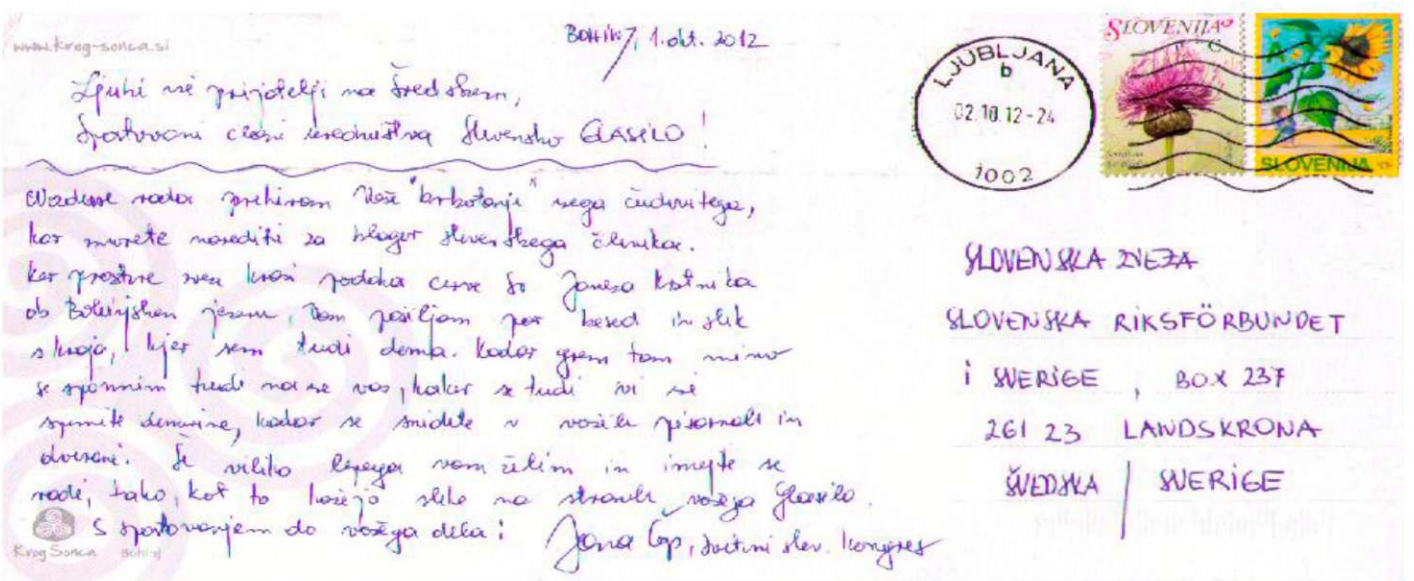

Bohinj - Slovenija

Bohinj, 1. okt. 2012

Ljubi vsi prijatelji na Švedskem, spoštovani člani uredništva Slovensko GLASILO!

Nadvse rada prebiram Vaše »prikazovanje« vsega čudovitega, kar morete narediti za blagor slovenskega človeka. Ker prostore vam krasi podoba cerkve Sv. Janeza Krstnika ob Bohinjskem jezeru, vam pošiljam par besed in slik s kraja, kjer sem tudi doma. Kadar grem tam mimo, se spomnim tudi vseh vas, kakor se tudi vi spomnite domovine, kadar se snidete v vaših prostorih in dvorani. Še veliko lepega vam želim in imejte se radi, kakor to kažejo slike na straneh vašega GLASILA. S spoštovanjem do vašega dela

Jana Čop, Svetovni Slovenski Kongres

Na Švedskem deluje v slovensko-švedskem, švedsko-slovenskem prevajanju kar nekaj prevajalcev, med njimi so naslednji:

I Sverige finns för närvarande följande översättare verksamma från svenska till slovenska och från slovenska till svenska samt några även från och till engelska:

Potrebujete prevajalca?

Prevajam med angleščino, slovenščino in švedščino. V pomoč sem lahko pri vsaj še petih drugih jezikih.

**Rado Omota
Omota Consulting**

Telefon: 08-29 32 51, 070-511 20 90

E-pošta: rado.omota@gmail.com

Spletna stran (v angleščini):
<http://rado.translatorscafe.com/>

Augustina Budja
budja@bredband.net
0418 269 26

I
I
I

Ciril Marjan Stopar
c.m.stopar@telia.com
0457 771 85

SLOVENSKI RODOVNIK**Družinsko drevo**

Že 17 let se ukvarjam z raziskovanjem družinskih dreves- rodovnikov družin s koreninami v Sloveniji. Zelo pogosto so naročniki Slovenci, ki živijo v Canadi in USA. Pred časom pa nas je poklicala Slovenka, ki živi na Švedskem. Rekla je, da nas je zelo težko našla. Zato smo se za to informacijo odločili, da jo pošljemo tudi vam. To sporočilo lahko prepošljete vsem, ki mislite, da jih zanima njihov rodovnik. Najlepše se vam zahvaljujem. Za vse informacije sem vam z veseljem na voljo na tem elektronskem naslovu: magda@zvoncek.com

Vse dobro vam želim, Magda Zore

11. nagradni natečaj Urada Vlade RS za Slovence

Na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu smo tudi letos pripravili in objavili Nagradni natečaj za diplomska, magistrska in doktorska dela na temi Slovenci v zamejstvu in Slovenci v izseljenstvu. Tokratni natečaj je že enajsti po vrsti. Informacije o natečaju smo objavili na spletni strani [Urada](#). Vljudno vas prosimo, da o natečaju obvestite člane vaše organizacije ter da besedilo natečaja, ki ga prilagamo v priponki, objavite tudi v vaših glasilih in spletnih straneh.

V naprej hvala za sodelovanje in lepo pozdravljeni!

Föreläsning av Karlo Pesjak

Jag heter Karlo Pesjak och håller på med föreläsningar om olika svenska landskap, Norden, Europa och övriga världen! Min senaste resa gick till mitt hemland Slovenien, mer exakt till den slovenska adriatiska kusten och här kan ni läsa mer om detta! Varma hälsningar till er alla från Karlo Pesjak, Hässleholm, medlem i PhotoNatura och Naturfotograferna/N.

Se nästa sida!

Izola, Koper, Piran

den slovenska adriatiska kusten

Föreläsning av Karlo Pesjak

Välkomna till Adriatiska havet – en del av Medelhavet. Denna gång besöker vi den slovenska kusten med pittoreska städer som Izola/Isola, Koper/Capodistria och Piran/Pirano, (dessa orter är tvåspråkiga, slovenska och italienska) men även inlandet med det typiska karstlandskapet. Vi bor i semesterparadiset San Simon, som ligger i utkanten av Izola. Här börjar det fyra kilometer långa välbevarade naturreservatet – Strunjan klint. Här hittar vi fossil som har femtio miljoner år på nacken, snäckor och ovanliga blommor som klarar av det torra klimatet! Till fots vandrar vi runt städer här på Istriahalvön, som har en mycket intressant historia. Under medeltiden kom Istrien att tillhöra det Venetianska riket fram till 1797. Sedan blev det ett lydrike under Österrike. Efter första världskriget tillhörde Istrien Italien och efter andra världskriget kom en del av Istrien under den fria B zonen, som införlivades 1954 med Jugoslavien.

Vi bekantar oss med den typiska medelhavsfloran och faunan, t.ex. pinjeträd, palmer och cypresser, olika typer av cederträ, odlingar av fikon, oliver, valnötter och vindruvor. Små ödlor ser man överallt, cikadorna hörs dygnet runt. Det är hanarna som står för ljudet, de vill locka till sig honorna. Vi ser också olika fjärilar, vårtbitare, spinnare och andra insekter. Med cyklarna ger vi oss ut på äventyr i de branta backarna i inlandet, bekantar oss med de små byarna här. I en fiskrestaurang smakar vi på deras specialitet: havskräftor med nudlar i tomatsås! Vi besöker en vingård och smakar på gårdens vin och lufttorkad skinka.

Följ med till Istrien, här får du uppleva medelhavsklimatet med desssmaker, vackra platser och natur!

Karlo Pesjak, Åbroddsgränden 29, 281 33 Hässleholm. Tel. 0451- 104 42, mobil 070-579 18 39. Kostnad: 2.000 + reseersättning. Jag har F-skatt.

Foto: Karlo Pesjak/PhotoNatura, Naturfotograferna/N

DECEMBRSKI NEMIRI PO SLOVENIJI

V osemdesetih smo točno vedeli kaj hočemo in česa nočemo. Zahtevali smo pravno državo, podpisovali Majniško deklaracijo, zahtevali smo svobodne volitve in neodvisno Slovenijo. Danes pa smo proti. Svoj namen dosegajo samo izgredniki, ki se izživljajo z granitnimi kockami v rokah. Vsa ostala množica pa sploh ne ve kaj hoče! Nekateri izgredniki so dobivali tudi do 50 € za svoja početja, kar zelo spominja, ne na naše proteste v osemdesetih, ampak na protibirokratsko jogurt revolucijo, ki je Miloševiću pomagala postati balkanski Hitler.

Povod za te mariborske proteste je pa še najbolj banalen, radarji. To je politična zloraba jeznih divjakov z mariborskih ulic. Župana sicer menda bremeni kar ducat sodnih pregonov in še najmanj nas je lahko strah, da ne bo obsojen, če je kriv. Skrbeti bi nas moralo da noben od povojnih zločincev ni bil niti obtožen, da je na desetine pravih lopovov v tej državi, ki so popolnoma imuni na sodni pregon, ker imajo prave prijatelje. Naša zakonodaja je bila v glavnem prepisana v Nemčiji in tam zelo dobro deluje. Torej velja tudi za Slovenijo - ne na ulico, raje se trudimo po svojih močeh, da bo pravna država delovala, kot deluje tam.

ab

ALFI NIPIČ, glasbena legenda

V 50-letnem delovanju v glasbi se je predstavil v številnih lučeh. Prvih dvanajst let svoje kariere je prepeval le zabavno glasbo. Nato je več kot dve leti v Zagrebu prepeval s skupino **Klan**, s katerimi so igrali glasbo **Blood, Sweat & Tears**. In razne druge priredbe. Alfi velja za starega mačka domačih in bližnjih festivalov. Štirikrat je nastopal na takrat priljubljenem popfestivalu na Reki, šestkrat na Slovenski popevki. Sedemkrat je zmagal na Veseli jeseni. Prav tako mu ni tuj festival šansonov. Danes pravi: *"Teško bi izločil svoje 'naj' obdobje."*

Delal je ogromno. *"Ampak to verjetno samo zato, ker nisem bil nikjer še posebej zaposlen. Vedno sem imel čas. Če me je kdo poklical, sem vedno imel čas. Včasih se je tudi težko odzvati kakšnemu vabilu, ker si vezan na nekaj. Jaz se prav iz tega razloga nisem hotel vezati na nič, da sem lahko naredil vsako stvar, ki mi je bila pomijena,"* pojasni Nipič.

Kako pa je kaj z najljubšimi skladbami – koliko jih ima ob vsej tej bogati zakladnici? Teško je reči, katerega otroka od treh imaš najraje. Ampak imel sem jih po obdobjih. Prvič, ko sem zmagal na Veseli jeseni, so mi vsakič, ko sem prišel v Ljubljano rekli: "Glej totoga – toti preseneti." To je bil Štajerc, ki se me je še dolgo držal. Ko sem šel k Avsenikom, je to postala skladba Slovenija, od kod lepote tvoje. Velikokrat za mano prepevajo Silvestrski poljub. In nenazadnje, ko smo nehali z Avseniki in sem sklenil, da bom ostal, to kar sem, mi je pod kožo zlezla skladba Ostal bom muzikant. Skratka več je te teh skladb: Žametne noči, Poljane dom, Vračam se domov ...

Z Alfijem sem delno povezana tudi jaz. V začetku 60.ih let sva oba bila zaposlena v MTT, Maribor. Že takrat sem rada prisluhnila in veikokrat uživala v Veliki kavarni v Mariboru ob zvokih Alfijeve glasbe. Všeč mi je njegova zabavna kot narodno-zabavna glasba. Vse zvrsti. Tudi moji starši, predvsem oče Avgust Budja, je Alfija Nipiča in njegov žametni glas občudoval in rad poslušal vsa leta po prihodu na Švedsko. Veliko pozneje smo sestre Budja na kar nekaj koncertnih nastopih po Sloveniji imele čast stati na istem odru z Alfijem. Skratka, nekaj lepih spominov mene in moje veže z imenom in osebo Alfi Nipič. Želim, da naj še veliko prepeva in ljudem po Sloveniji razodeva skrivnosti glasbenega srca!

Proslavljanje 50. obletnice kariere se za Nipiča šele začne. Nadaljevalo pa se bo vse do decembra prihodnje leto.

Foto: MMC RTV SLO

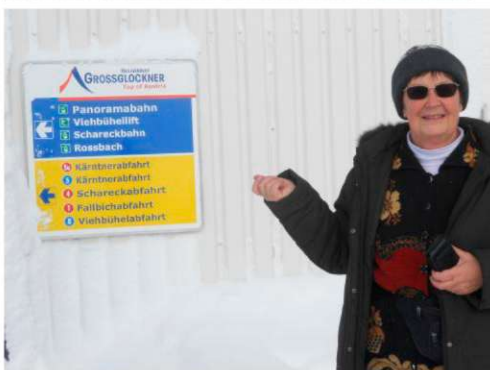
PISMO IZ LJUBLJANE

Danes je bil zelo lep dan in okrog sem hodila s fotoaparatom in naredila nekaj posnetkov, ki jih pošiljam. Midva z Janezom sva se potepala po stari Ljubljani, kjer je bil boljši sejem in pila kavico v Vodnikovi hiši, kjer je kavarna Zlati dukat. Na sliki je pavilijon, ki so ga postavili v parku Zvezda, na tretji je kip zelo znane osebe, ki jo gotovo poznamo. Na tretji

sliki je grad in končno univerza.

Lep pozdrav pošiljamo tudi iz izleta po pogorju Grossglocknerja, kamor iz visokogorske vasice **Hellingebhut** (1300 m) vodita kar dve zaporedno

postavljeni gondoli do višine 2600 m. Od tam so speljane smučarske proge v dolino.

Vesna, Janez, Ambrož

Zimski pregovori:

LISTOPAD

Če na mrtvih dan dežuje, se huda zima pričakuje.
Če mokro zemljo sneg pokrije, bo malo prida za kmetije.
Sonce na Martina (11.11.), pred vrati huda zima.
Kadar Martin (11.11.) oblake preganja, nestanovitna se zima oznanja.
Če na Cecilijo grmi in treska, bo ob letu žita kot peska.
Katarina (25.11.) nam ne laže, po sebi Prosinca vreme kaže.
Ako na mrtvih dan dežuje, zamete zima pričakuje.
Ako na mrtvih dan deži, vreme po snegu diši.
Ako je na Vseh svetnikov dan lepo vreme, bo prihodnje leto veliko žira.
Ako je na Lenartovo lepo ali grdo, do božiča bo ostalo tako.
Ako je na Martinje lepo, bo za tri dni grdo.
Cecilije grmenje, dobre letine znamenje.
Če za Martina sonce sije, huda zima bo.
Če se Martinova gos po ledu plazi, o božiču navadno po blatu gazi.
Če pred Martinom zmrzuje, je pred božičem povodenj.
Če pred Martinom zmrzuje, prihodnje leto češenj ni.
Če Martin oblake preganja, nestanovitno zimo napravlja.
Če je za Martina dež, je potem zmrzlina, pozebe ozimina in je tu draginja.
Če je Martin oblačen ali meglen, pride zima voljna kot jesen.
Če se o Martinu vinska buča z zelenim trtnim perjem zamaši,
Če Cecilija hudo grmi, dosti pridelka ob letu

GRUDEN

Če Grudna bliska, grmi, za drugo leto vetrove budi.
Grudna mraz in sneg, žita dosti prek in prek.
Na Barbaro (4.12.) mraz, bo trajal ves

kmet dobi.
Do vseh svetih grdo, po vseh svetih lepo.
Elizabeta na belem konju prijezdi.
Klemen zaklene, Katarina grušta, Andrej vse s snegom pokrije.
Kakršen Konrada dan, takšen bo malone ves svečan.
Kakršno vreme je na Ivana dan, tako pozimi, posebno svečana.
Katarina ali kres, če je mrzlo, neti les.
Katarine dan ne laže, če po sebi prosincu vreme kaže.
Ko pride svet Martin je paše konc.
Kolikor ima Lenart snega na planini, toliko ga ima božič v dolini.
Lenart zemljo zaklene.
Listopada gredo duše v nebo, kakor čebele iz panjev.
Listopada zmrzlina, je svečana ne bo.
Listopada južnina, svečana mrzlo.
Martin naj bo suh, da pozimi raste kruh.
Mraz na Vse svete pomeni lep Martinov dan.
Na Andreja sneg, z žitom kreg.
Pozimi hudi zameti, če so deževni vsi sveti.
Vseh svetnikov mraz, o Martinju topel čas.
Vsi svetniki radi prineso kak dan še vreme lepo.
Za Martina če je jasno, bo v treh dneh sneg, če oblačno, sneži še na ta dan.
Za soncem Martina pride takoj sneg, zmrzlina, pa čeprav ta dan greje, tri dni se babje leto šteje.
Za svetga Andreja je sneg žezezen.
Za sveto Elizabeto greš v mest na vozu, iz mesta pa že na saneh.
Za sveto Katarino če dežuje, tedaj bo vlažna zima, če pa je takrat sneg, bo snežena.

zimski čas.
O božiču zeleno, o veliki noči sneženo.
Božični dež vzame rž.
Če vidiš rimsko cesto na sveto noč sijati, se

je dobre letine nadejati.

Če Štefana (26.12.) burja prinese,
vinogradniku pridelek odnese.

Tepežni dan (28.12.) oblačen, ne boš ob letu
kruha lačen.

Ako se grudna bliska in grmi, drugo leto
dosti vetrov.

Ako prvega dne v adventu na Barbaro je
mraz, trajal bo ves zimski čas.

Ako se vidi na Barbare dan na njivi strnišče,
se bo videlo potem vsak mesec.

Ako se zmrzlina grudna ne otaja, še prosinca
hujši mraz postaja.

Božični veter vzame rž.

Če na božič dežuje, prihodnje leto močo
oznanjuje.

Dež in veter pred božiček, koplje jamo rad
mrličem.

Dež na Štefanje obeta le malo žita drugo
leto.

Dnevi od Lucije do božičnega dne (13.12.-
25.12.) vreme vseh mesecev za drugo leto
povedo.

Grom in blisk o zimskih kvatrih, huda zima
bo pri vratih.

Grudna suh veter piska, poleti po suhi
pomladi nato suša pritiska.

Grudna mraz in sneg, žita dosti vse povprek.

Jasno in svetlo na sveti večer, dobre letine je
dost, če pa je oblačno in temno, žita ne bo.

Kadar v adventu jug hladi, drugo leto dosti
sadja rodi.

Kakršen adventni most, takšen post.

Kakršno vreme na božični dan, tako bo še
leto dan.

Kolikor bliže božič mlaja, toliko hujši mraz
prihaja.

Kolikor ivja se o božič na vejah blesti, toliko
sadja prihodnje leto zori.

Lucija krajša dan.

O božiču zeleno, o veliki noči sneženo.

O božiču se spodobi malo snega in belega
kruha.

O božiču zunaj na soncu, o veliki noči za
pečjo.

Od božiča do Treh kraljev če gosta megla
nastaja, bo veliko bolezn doma.

Po božiču gre dan gori, sneg doli.

Polna luna blizu božiča južno zimo nam da.

Prvi teden huda zima, osem tednov ne
odkima.

Sapa ki na sveti večer piha, vse prihodnje
leto ne odpiha.

Slaba bo letina, revščine vir, če mokrota
moti božični večer.

Svetal božič bo dal jeseni poln kozarec.

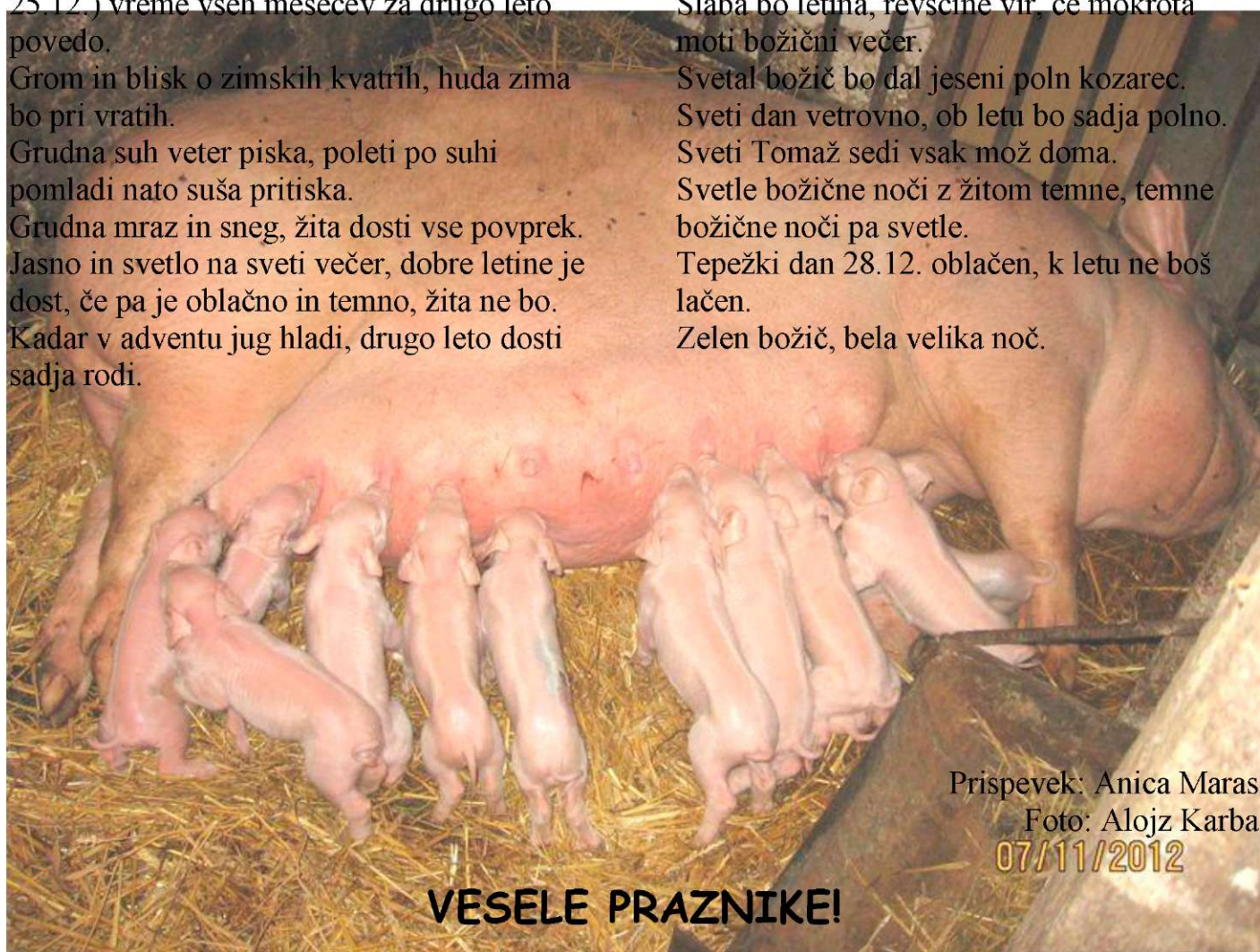
Sveti dan vetrovno, ob letu bo sadja polno.

Sveti Tomaž sedi vsak mož doma.

Svetle božične noči z žitom temne, temne
božične noči pa svetle.

Tepežki dan 28.12. oblačen, k letu ne boš
lačen.

Zelen božič, bela velika noč.

Prispevek: Anica Maras

Foto: Alojz Karba

07/11/2012

VESELE PRAZNIKE!

Romanje s Švedske v Einsideln: Čeprav majhna skupnost pa vendarle se je zgodilo tisto nepredvidljivo lepo in enkratno romanje. Zgledalo je, da bo več romarjev, ko pa se se zadeve približevale, so mnogi korajžni odpovedali. Ampak, majhna čredica se je iz Göteborga podala na romanje v Einsideln, kjer so skupaj praznovali Slomškovo nedeljo. Škof Metod je zbrane romarje nagovoril s svojo kleno in jasno besedo ter vse povabil, da bi ob zgledu blaženega Slomška tudi vsi navzoči poglobili svojo vero v letu vere. Da bi ta vera bila bolj pričevalna. Slovenski romarji so bili tudi veseli obiska edine ministrice v tej Vladi, to je gospe Ljudmile Novak, ki s svojo pozitivnostjo

in evangelijskim veseljem ter s svojo pokončnostjo opravlja zelo zahtevno delo ministrice za Slovence v zamejstvu in po svetu.

*Matej in Karlo Rebulov VERUJEM
Matjaž in Dori v Rimu
Matjaž in Dori pred Angelskim gradom
Slavljenca Ludvik in Jože med rojaki v Stockh.*

izkazal gostoljubje in jim tudi sam pokazal del dežele, kjer opravlja poslanstvo slovenskega duhovnika.

Poleg Davida so se romarjem posvetili še nekateri njegovi rojaki, ki tam delajo in živijo. Tudi njim hvala iz vsega srca za izkazano gostoljubje in za vodenje po več mestih. Prav tako hvala Eriki in Zdenku Podvinski za vso postrežbo pri Davidu, v njegovem novem domu.

- *Lojze Meglič, Köping, je gostil dva slovenska šoferja*
- *Kardinal Franc Rode, predavatelj slovenskim duhovnikom iz Evrope;*
- *Marjeta in Ivanka z darovi kruha in vina v zahvalo ob 30-letnici duhovništva Zvoneta Podvinskega*
- *Marušina otroka sta po sv.maši pokazala svoje umetniške darove*

Dragi David, Bog te blagoslovi pri tvojem lepem poslanstvu za dušno oskrbo rojakov v Švici, Lichteinsteinu in delno v Avstriji. Naj te glasbena in fotografska muza navdušujeta in po tebi bogatita tudi druge ljudi. Bogpovrni in naj ti nakloni dušnega in telesnega zdravja. Hvala!

Jubilantu Ludviku Popku iz Stockholma čestitke in zahvala za njegovo zvestobo Kristusovi Cerkvi!

Zadnje slovo od Guerina Medica iz Malmö, Gverino se je rodil 13. aprila 1941 v Rimljaku pri Buzetu, k večnemu počitku pa je odšel 4. julija 2012. Rojen je bil v Istri, kjer je skupaj s starši, brati in sestrami tudi odraščal. Deset otrok je bilo v družini, kar ni bilo lahko, vendar sta jim starša skušala podarjati vso ljubečo skrb. Iz rojstnega kraja ga je pot vodila v Koper, kjer si je za več let našel zaposlitev. Kot veliko ljudi, se je tudi on odpravil v svet s trebuhom za kruhom. Leta 1966 je prispel v Švedsko, kjer si je v Malmö, v ladjedelnici Kockums našel zaposlitev in kjer je srečal veliko rojakov. Kasneje se je zaposlil v PLM in potem v Icopal, kjer je delal vse do zaslužene upokojitve. Po kratki bolezni je zapustil svoje

domače in se odselil v večni dom.

Ženi Majdi, otrokom, vnukom ter svakinji Ivanki izreka slovenski dušni pastir iskreno sožalje in se obenem zahvaljuje Bogu za pokojnega Guerina, ki je bil tudi aktivni član slovenskega občestva v Malmö. Naj si v Bogu, ki je vanj izpovedoval vero, spočije in naj ga dobra dela spremljajo pred večnega in usmiljenega Boga ter molitev njegovih dragih rajnih. Slovenska skupnost iz tega mesta se bo Guerina spominjala pri daritvi sv. maše in ob blagoslovu grobov za Vse svete.

Jesenska pastoralna konferenca v Rimu je od 15. do 19. oktobra zbrala praktično vse slovenske dušne pastirje z Evrope. Tako je bil Rim ne samo sveto mesto in središče katoliškega sveta, saj je postal tudi slovenski in pa še bolj evropski. Konferenca je bila zelo delavna po eni strani, za kar je poskrbel predsednik ZID-a, msgr. Janez Pucelj, škof Peter Štunf, kardinal Franc Rode in vsi prisotni, ki so zavzeto sodelovali. Prav takrat je v Rimu potekala škofovska sinoda ob začetku Leta vere. Sodelujoči škof Stanislav Lipovšek je rad obiskal slovenske dušne pastirje in jih s svojo veselo držo in besedo nagovoril. Tudi pesem je zadonela, kar je naredilo srečanje še prijetnejše.

Bogpovrni vsem sobratom, ki so se potrudili, da je bila letošnja jesenska konferenca še nekaj bolj posebnega. Tudi zato, ker je kardinal Franc Rode navzoče evropske dušne pastirje nagovoril z močno besedo in mislimi v letu vere. Hvala gostiljem Slovenika in msgr. Jožkotu Pircu za doživetje Castelgandolfa, observatorija in seveda še posebej družabnega večera v Frascatiju, kar je bila pika na i tisti dan. Tudi Rafael in Naša luč, Lenart Rihar in Ljubo Bekš sta vse navzoče spremljala in dodala pastoralni konferenci svoj delež. Hvala vsem, ki ste si vzeli čas za resno delo ter za pesem, ki je vse družila.

vaš švedski vagabund

Vsi sveti v Malmöju

Piše: Zvone Podvinski

Objavljeno 16. 11. 2012, ob 07:16

Molitve za rajne v Malmö

Foto © Zvone Podvinski

Molitve za rajne ob prazniku Vsi sveti v mestu Malmö so bile prvo nedeljo v mesecu novembru. Kot že kar nekaj let, tako se je tudi letos na tamkajšnjem pokopališču zbralo kar lepo število rojakov, ki so žrtvovali svoj čas in molitve za drage rajne.

Človek kar ne more verjeti, kolikor rojakov je v tem mestu že odšlo k večnemu počitku. Letos so se zato molitve za rajne ob njihovih grobovih zelo zavlekle. Hvalabogu je bilo vreme prijetno sveže in

sončno, kar je zbrano družbo molivcev še bolj razveselilo, tako kot je njihova zvesta in ponižna molitev razveselila ljubega Boga in je bila namenjena dragim rajnim ter dušam v vicah. Dragi rojaki, hvala vam za zvestobo in za vašo velikodušno molitev ter ljubečo skrb za vaše drage rajne.

Slovensk historia eller Europas bäst bevarade hemlighet

Forts. av del 3 från www.slovenienhistoria.se som handlar om kampen mellan den individuella friheten/kunskapen och absolutismens mörker. Sammanställt av Vesna Jakše

Primož Trubar (1508 - 1586) talade 1555 om "det slovenska språkets kyrka" och var på så sätt den förste som uttryckte idén om en institutionell organisation av den protestantiska kyrkan i Slovenien - de regionala makterna tog emot detta med öppna armar och grundade i Ljubljana ämbetet förste predikare (superintendent). Den förste blev just Primož Trubar 1560-1565, efter honom kom Boštjan Krelj 1565-1567 (flacianska inriktningen), men den sistnämndes efterföljare och liktänkare Gašper Melissander motades bort av reformationens formella linje (lutheranismen), vilket ledde till ett tvåårigt stopp i den slovenska protestantiska kyrkans organisation tills den nye superintendenten Krištof Spindler kom 1569. Tillsammans med Jurij Dalmatin handhade han det första klassiska gymnasiet i Ljubljana, *Protestantska stanovska šola* (1563–1598), och ägnade sig åt utgivning av slovenska böcker då han bland annat hjälpte Janž Mandelc att grunda ett tryckeri 1575, som hade en stor betydelse för det kompletta repertoaret av protestantiska böcker.

Efter Krištof Spindler kom Jernej Simplicius 1592 och två år senare den siste protestantiske prästen som fick ha denna position, Trubars son Felicijan.

1550 gav Primož Trubar ut **den första slovenska boken.**

Katekizem (Katekesen), och med den en annan liten bok, *Abecednik* (ABC-boken). Han adresserade i sina förord till "moji lubi Slouvenzi" (mina kära slovener) och kallas med rätta den slovenska litteraturens fader.

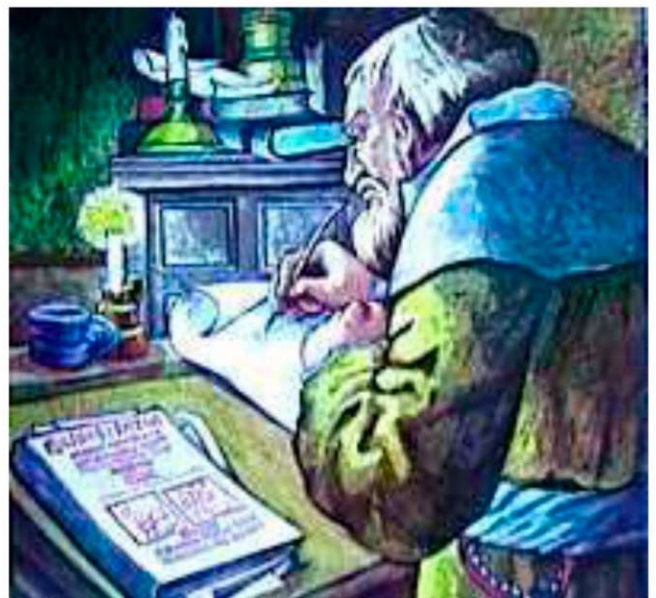
I den inledande förklaringen på tyska framgår att det slovenska språket kallas för "der Windischen Sprache" på just tyska, vilket kommer av att det tyska epitetet "Windisch", för slovener idag, har sina rötter i en historisk germansk benämning på det slovenska folket (se

[tyskspråkigt lexikon](#)) och att "windische Sprache" inte är en ursprungligen nedsättande term för det slovenska språket, vilket slovenerna har fått höra under den period då deras historia fördunklades (se [del 7](#)). Att termen kan tyckas nedsättande i Österrike idag beror på den propaganda som förts mot sloverer även av tyska nationalisterna mot den slovenska ursprungsbefolkningen.

Kulmen av Primož Trubar's ansträngningar var boken *Cerkovna ordnunga* (Kyrkoordningen) 1564, om en kyrkoordning anpassad till den slovenska kyrkans behov. Dessutom kom den med krav på slovensk grundskola och rätten till att använda det slovenska språket.

Boken var ämnad även åt Koroška (Kärnten) och Štajerska (Steiermark), men stoppades av fursten över de regionerna, som ville göra klart vem det var som bestämde och satte upp lagar där. Trubar utgick från folket och speglade deras själsliga nöd och i denna bok syntes tendenser till att vilja samla och binda samman det slovenska folket samt en demokratisk tendens gentemot de absolutistiska planerna. Han ansåg bevarandet av modersmålet mycket viktigt och blev ovän med biskop Pavel Vergerij i Koper, som ville att Primož Trubar skulle översätta Bibeln till någon form av konstlat gemensamt slaviskt språk. **Trubar valde då kulturen som den faktor, som skulle rädda och bevara det slovenska folket inför den framtida utvecklingen .**

De protestantiska prästerna organiserade slovenska skolor för barn på landet och i städerna. Man läste katekesen, sjöng och lärde sig läsa och skriva. Grundskolan skilde sig från yrkesskolan, där de som skulle utbildas till olika yrken inom förvaltningen eller blivande protestantiska präster gick. Gymnasium fanns i Ljubljana och i Celovec (Klagenfurt).

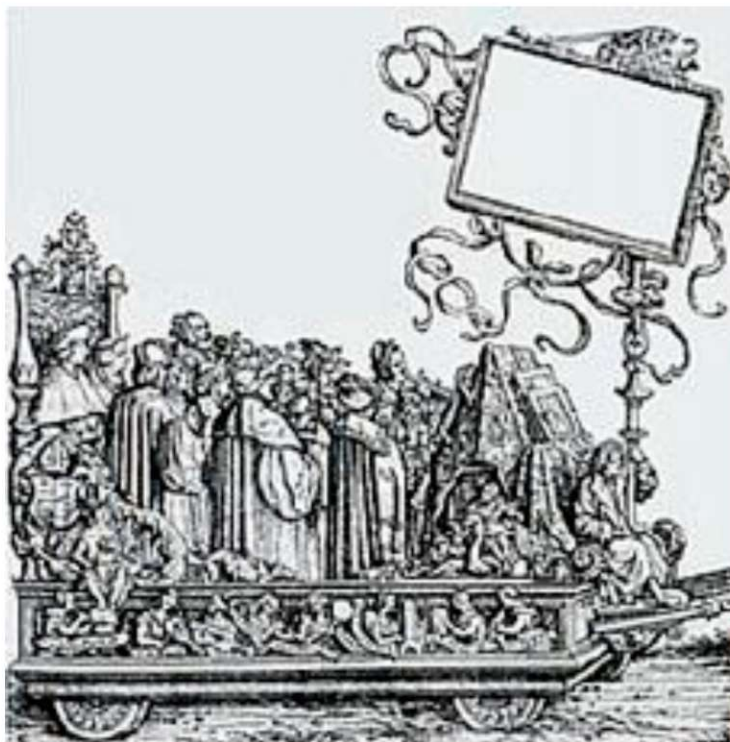
Pedagogiken i den slovenska protestantiska skolan innehöll feodala och reformativa element - med Adam Bohorič's och senare även Nikodem Frischlin's nya skolordning gjorde sig humanistiska element gällande. Inom utbildningsprocessen beaktades elevernas olikheter och man krävde att uppfostran skulle anpassa sig till barnens egenskaper. Många skolböcker gavs ut på slovenska för att tillgodose behoven.

Inom alla områden introducerades den individuella principen, som blev utgångspunkten för personlig frihet och inträdet in i en ny era. Den religiösa friheten lade grunden till den personliga friheten, människan började bli medveten om sitt ansvar, gjorde sina egna val och försökte aktivt ändra på sakernas tillstånd. Medan moralen under medeltiden härrörde ur religionen, så utgick man genom reformationen från att etikens lag var medfödd och kom från övertygelsen om att man vill vara en ansvarsfull personlighet inför sig själv och inför samhället i stort. En själsligt och etiskt fri människa utvecklade inom sig tvivel och kritiskt tänkande. Protestantismen uppmuntrade och stöttade praktiska aktiviteter och stärkte känslan

för handel och hantverk. Att vara lat hörde inte ihop med den mänskliga lagen. Människan fanns på jorden för att utöva sitt yrke; ett ansvar som även kom av Guds befallning. Värderingar som sparsamhet, sunt förnuft, entreprenörskap och nykterhet uppskattades och odlades. Drivkraften baserades på känslan, kärleken, sympatin och det mänskliga. Livet skulle fyllas med innehåll och glädje och viljan att i varje situation tillföra något eget och nytt .

De slovenska humanisterna var europeiskt inriktade och en rad slovenska bildade män ingick i humanismens vagga och var aktiva inom europeiska hov och på universitet, framförallt i Wien, och tillförde till Österrikes dåtida kulturella sfär många nya och viktiga idéer.

Herman från Koroška (se i början av del 3), *Leonardus de Carniola* teologie doktor (omkring 1358), *Nikolaus de Styria* (mellan 1407 och 1410 föreläste han om Aristoteles filosofi), *Christoph de Carniola* (omkring 1431), *Brikcij Preprost* från Celje (förklarade Cicerons texter och ansträngde sig för att dennes *Rhetorica nova* skulle införas som studieämne), *Matija Hvale* från Vače (hade särskilt två idéer: intresse för den antika filosofin och den arabiska själsliga världen samt humanistisk grammatik; han var en stor slovensk filosof och skapade den naturvetenskapliga-filosofiska syntesen).

Under den redan utvecklade humanismen fanns *Jurij Sladkonja* (1456-1522) från Ljubljana i Wien, som dirigent för hovkören sedan 1498, kompositör och mellan 1513 och 1522 biskop i Wien, som inte var fientlig mot nya idéer.

Arkitekten *Auguštin Tyfermus* var en inom Europa känd samlare av romerska skrifter.

Bild: Kejsare Maximilian I:s hovkör med Jurij Sladkonja sittandes bak i vagnen.

Tomaž Prelokar, även Thomas de Cilia, Thomas Berlower eller Thomas Prelager, (ca 1430-1496), var slovensk humanist och biskop. Han kom från en fattigare familj, men avslutade sina studier framgångsrikt vid filosofiska fakulteten samt andra högskolor i Wien. Han blev den tyske tronföljaren [Maximilian I:s](#) (den blivande tyske kejsarens) privatlärare samt uppfostrade och utbildade denne i den italienska humanismens anda. Efter studierna blev Prelokar en inflytelserik hög ämbetsman och kejsarens förtroende. Källor vittnar också om att han lärde Maximilian I även slovenska. År 1491 utnämnde påven Prelokar till biskop och samtidigt blev han furste inom Heliga romerska riket.

fortsättning följer

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige

Box 237, 261 23 LANDSKRONA Telefax: 0457-771 85 / 031-52 82 96

Predsednik/Ordför: Ciril M Stopar, Tajnik/Sekr: Marjana Ratajc

NASLOVI

- ADRESSER

KK SLOVENIJA

c/o Rudolf Uršič
Norregata 9, 633 46 Eskilstuna
Preds.: Rudolf Uršič, 016-14 45 49
rudolf.ursic@glocalnet.net

IVAN CANKAR

N Långgatan 93
330 30 Smålandsstenar
Preds.: Branko Jenko, 0371-303 15
fbjenkomalab@msn.com

SD SIMON GREGORČIČ

Scheelegatan 7
731 32 Köping
Preds.: Alojz Macuh, 0221-185 44
aa.macuh@gmail.com

KD SLOVENIJA

Vallmovägen 10
293 34 Olofström
Preds.: Ciril M. Stopar, 0457-771 85
c.m.stopar@telia.com

SLOVENSKI DOM

Parkgatan 14
411 38 Göteborg
Jože Zupančič, 031-98 19 37
marianne.ratajc@byggnads.se

SLOVENSKA AMBASADA (sept.2012)

Amaliegade 6, 2. floor
1256 Copenhagen K, Denmark
Telefon: 0045 33 73 01 20, 0045 33 73 01 22
Faks: 0045 33 15 06 07
e-pošta: vkh@gov.si

urad.slovinci@gov.si

SKD FRANCE PREŠEREN

Box 5271
402 25 Göteborg
Lado Lomšek, 031-46 26 87 SKD
lomsek@spray.se

Slovensko društvo PLANIKA

V:a Hindbyvägen 1
214 58 Malmö
Ivanka Franceus, 040-49 43 85
ivankafranseus@hotmail.com

SLOV. DRUŠTVO STHLM

BOX 832, 101 36 Stockholm
Vika Lindblad 08 897496 - 0707800920
vikilindblad@gmail.com

PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM c/o Bencek-

Budja, Hantverkarg 50
261 52 Landskrona
A. Budja, 0418-269 26
budja@bredband.net

SLOV./ŠVEDSKO DRUŠTVO

Darko Berginc; Kadettg 30 D
254 55 Helsingborg
Blagajnik: 042-156 188

DRUŠTVO ARENA Brantaforsv 10

372 50 Kallinge
Tel.: 0457-20840/ 103 80

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA

Parkgatan 14
411 38 Göteborg
Zvone Podvinski, 031711 54 21
Zvone.podvinski@rkc.si

**VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO 2013!
GOD JUL och GOTT NYTT ÅR!**

